

»Novi list« izhaja vsak četrtek zjutraj. — Uredništvo in uprava sta v Gorici via Mameli 5; telefon št. 308. — Poduredništvo in podružnica uprave v Trstu via Valdirivo 19/III; telefon št. 39-08. — Uradne ure vsak delavnik od 9. do 12. ure.

Novi list

Naročnina za celo leto 15 L., za pol leta 8 L. Za inozemstvo 30 L. — Trgovski oglasi po 1.— L., osmrtnice, poroke, poslana, oglasi denarnih zavodov itd. po 1.50 L. za 1 mm v stolpcu. — Mali oglasi po 50 stot. za besedo, najmanj 5 lir.

STEV. 28.

V GORICI, ČETRTEK 10. JULIJA 1930.

LETO II.

Tedenski koledarček.

11. julija, petek: Pij I., papež; Olga; Sidronij, mučenec. — 12., sobota: Mo-hor in Fortunat, mučenca. — 13., ne-delja: 5. pobinkošna nedelja. Ana-klet, papež. — 14., ponedeljek: Bona-ventura, cerkveni učenik; Henrik, kralj. — 15., torek: Vladimir, kralj; Henrik, kralj. — 16., sreda: Devica Marija Karmelska. — 17., četrtek: Aleš, spoznavavec; Marcelina, devica. V nedeljo dne 13. julija je ščip; lepo.

Novice.

Varčujmo!

V nedeljo je imel glavni tajnik fašistske stranke Turati v mestu Piazenci govor, kjer je med drugim rekell: Priznati je treba, da smo v gospodar-ski krizi. Stiska je po vsem svetu in zato ne moremo naših težav pripiso-vati fašistovskemu režimu. Vzroki so globlji. Iskati jih je treba v minulih desetletjih, ko so ljudje več porabili, nego so pridelali ali zaslužili. Pridobiti si moramo zato zopet smisel za varč-nost; za tisto varčnost, ki se je lahko učimo pri razumnih gospodinjah, ka-terim je v pravi ponos, ako so si znale pri nakupu prihraniti tudi le par sto-tink. Ko bo zavladal pri nas zopet tak duh varčnosti, bo prišlo naše gospo-darstvo gotovo v ravnotežje.

V tem oziru je prednjačilo vedno kmetsko ljudstvo, ki skromno in po-šteno dela in globoko ljubi svojo zemljo.

Žitne nagrade.

Prvi minister je podpisal odlok za osmo tekmo v žitni bitki. Raz-pisanih je 2 milijona 300 tisoč lir na-grad. Lani so nagrade znašale le 1 mi-lijon 600 tisoč. Za tržaško, reško in go-riško pokrajino so razpisane nagrade v skupnem znesku 15.000 lir, (za vsako 5000), za puljsko pa 9000 lir. Tekmo-valci morajo imeti posejan najmanj 1 hektar s pšenico.

Italijanski odgovor.

Pisali smo že, da so Združene dr-žave Severne Amerike silno dvignile carine na evropsko blago. Oškodova-na je poleg drugih tudi Italija. V od-govor je vlada povišala sedaj carino na tuje avtomobile, in sicer na 420 zla-tih ali 1537 papirnatih lir za kvintal. Avto, ki pride čez mejo, bo plačal od-slej okoli 20.000 lir carine. Največ jih je prihajalo iz Amerike. Sedaj je ame-riškega uvoza konec.

Smešna nesreča.

Pretekli teden sta si dva zaljubljen-ca dala sestanek v neki tržaški ulici. Mladenič jo je potrpežljivo čakal v pekočem solncu. Pri tem ni niti opa-zil, da postaja tlak od vročine mehak in se mu udirajo čevlji v asfalt. Kon-čno se je prikazalo dekle. Vesel ji

hoče leteti naproti, a se kljub hudim naporom ne more premakniti z mesta. Devojka mu hoče pomagati, a tudi njeni čevljički obtičijo v asfaltu. Dva delavca iz bližine pograbitata fanta in ga vzdigneta kvišku. Pri tem se je ne-kaj hrupno raztrgalo: podplati so ostali v tlaku in zaljubljenec je bil bos. Ona se je pa sezula in pustila čev-lje na cesti. Ljudje so se silno smejali mlademu paru, ki je skočil v avto-mobil in jo odkuril domov.

Nad 22 dni v zraku.

Brata Hunter, o katerih parteden-skem nepretrganem letanju nad me-stom Chicagom smo zadnjič poročali, sta se preteklo soboto spustila na zemljo. Bila sta v zraku 535 ur in 41 minut, tedaj nad 22 dni. Pristala sta nepričakovano, ker se je stroj pokva-ril in sta se zbala, da bo odpovedal. Priborila sta si razun par milijonov nagrade svetovno prvenstvo v dolgo-trajnem letanju.

Nova poštna palača.

Pred kratkim so začeli na prejšnjem sadnem trgu v Gorici graditi novo poštno palačo. Novo poslopje, ki bo imelo svoj glavni vhod na križišču Verdijevega tekaljšča in ulice Ober-dan (prej via Caserma), bo krasil 32 m visok stolp z uro. Upamo, da bo zgradba do zime pod streho.

Težka nesreča na morju.

V noči od sobote na nedeljo se je zgodila pri Zadru velika nesreča. Ita-lijanski parnik »Francesco Morosini« je vozil proti Splitu, ko se prikaže iznenada pred njim jugoslovanska ladja »Karadžordža«, na katerem je bilo 264 potnikov. Bili so iz večine Če-hi, vračajoči se z vsesokolskega zleta, ki se je letos vršil v Beogradu. Ko je italijanski poveljnik zagledal »Ka-radžordža«, je dal ukaz, naj se stroji ustavijo in ladja povleče nazaj. Bilo je prepozno. »Morosini« je butnil v bok »Karadžordža« in napravil 4 me-tre globoko luknjo. Voda je udrila v kabine 1. razreda, parnik se je začel potapljati. Poveljnik je bil dovolj hladnokrven in bister, da je naglo pognal Karadžordža na peščeno oba-lo in ga rešil. Potnikov se je polastil silen strah; v nočni temi si čul stok ranjencev, jok žena, ki so iskale svoje-ce, vpitje otrok. Kljub prepovedi častnikov so nekateri potniki poska-kali v morje. Posadka »Morosinija« se je približala na 4 rešilnih čolnih in požrtvovalno prevažala mrtve, ran-jence in potnike na svoj parnik. Ko je »Morosini« udril v »Karadžordža«, je usmrtil 5 oseb 1. razreda. Ranjenih je bilo 17 ljudi, med njimi 3 mornarji »Morosinija«. Ranjence so prepeljali v zadrsko bolnico. Mrtva trupla so na strošek zadrške občine pokopali z velikimi svečanostmi v nedeljo po-poldne.

Stavkarji pred sodiščem.

V soboto se je vršila pred tržaškim sodiščem razprava proti delavcem na žagi v Prestranku, ki je last bratov Milocco. Na zatožni klopi so sedeli Ivan Čermak, Ivan Oblak, Franc De-kleva, Franc Smrdelj, Ivan Debevec in Marij Oražem. Vzrok je ta-le: Last-niki so oddali žago v najem nekemu Alojziju Rossiju, ki je delavce trdo prijel in jim naložil novo delo, ne da bi jim zvišal plače. Delavci so se pod vod-stvom Ivana Čermaka uprli; prišli so sicer na delo, a delati niso hoteli. Taj-nik fašistovskega sindikata Cozzi je dal aretirati Čermaka in tako je prišla zadeva pred tržaško sodišče. Državni tajnik je zahteval za Čermaka eno leto ječe. Sodišče je prisodilo Čermaku sa-mo 69 lir, ostalim pa vsakemu po 83 lir kazni, ki se ne vpiše v kazenski se-znam.

Italijanska trgovina z Balkanom.

V prvih treh mesecih t. l. je Italija uvozila iz Albanije raznega blaga v vrednosti nad 10 milijonov lir, iz Gr-čije za 13 milijonov, iz Jugoslavije pa za 162 milijonov. Izvozila pa je: v Al-banijo za 12.4 milijonov, v Grčijo za 51 in v Jugoslavijo za 71 milijonov lir. Nasproti Albaniji in Grčiji je trgovska bilanca tedaj aktivna, nasproti Ju-goslaviji pa pasivna, vendar se je pa italijanski izvoz v vse tri balkanske države povečal.

Potres.

7. julija so na Španskem, v francoski pokrajini Savoiji in v Indiji občutili precejšen potres. V pokrajini Andaluziji je celo par mrtvih. V Bengaliji v Indiji je potres zopet razrušil par hiš in železniških mostov.

Za načela.

V angleškem parlamentu je neki poslanec stavil vprašanje, koliko In-dijcev je že zaprtih zastran Gandhi-jevega gibanja. Državni podtajnik za Indijo je odgovoril, da je po ječah 3305 Gandhijevih pristašev.

Pa je res vroč!

Zadnje dneve je vročina postala precej huda. Ponekod se že boje suše. Od drugod poročajo o solnčnem piku. Veliko vročino dokazuje tudi to, da so v nemškem državnem zboru po-slanci prisostvovali seji goloroki. To se že zlepa ni dogodilo! V pravilniku stoji namreč, da se goloroki poslanec ne sklada s častitljivostjo parlamenta. Ker je toplomer kazal v senci 30° C, je predsednik dovolil izjemo.

K zlati maši.

Štiridesetletnico mašništva je obha-jal dne 7. julija č. g. Valentin Kragelj, župnik v Velikih Zabljah. Na mnoga leta!

Goriški tisk.

Sobotni »Isonzo« naznanja, da bo od zdaj naprej izhajal po enkrat na teden. Doslej je izhajal po trikrat,

Velika nesreča.

V četrtek zjutraj se je blizu postaje Sasso na progi južno od Bolonje pripetila velika železniška nesreča. Brzovlak, ki vozi iz Bolonje v Florenco, je trčil v čakajoče tovrne vozove. Udar je bil tako silen, da so prvi vozovi šli na koščke. Mrtvih je 15 popotnikov, ranjenih pa okoli 38. Med mrtvimi sta tudi en Tržačan in njegova nečakinja.

Od sablje do keliha.

V nedeljo popoldne je bil v Rimu v baziliki sv. Klementa, kjer počivajo kosti sv. Cirila in Metoda, slovesno posvečen v duhovnika ruski knez Volkonski, bivši carjev pobočnik in diplomat. Ima že 64 let ter je oče dveh sinov in ene hčere. Za časa vojne, ko je bil dodeljen ruskemu poslanstvu v Rimu, je sprejel katoliško vero. Ko se ni mogel po vojni vrniti domov, je poučeval na papeškem Vzhodnem zavodu staroslovenščino. Obenem se je pripravljaval skrivaj za duhovnika. Njegova vroča želja se je v nedeljo izpolnila. — Na Dunaju pa je daroval prvo sv. daritev bivši avstrijski polkovnik Hugo Richter, star 70 let.

Gospodarska vzajemnost.

Koncem julija se bodo v Sinaji na Romunskem sestali poljedelski ministri iz Jugoslavije, Romunije in Ogrske. Prišli bodo tudi odposlanci iz Českoslovaške. Razgovarjali se bodo, kako bi vse tri poljedelske države ustvarile organizacijo za izvoz žita in živine. Ta konferenca je velikega gospodarskega, toda tudi političnega pomena.

Poroka

V soboto 5. t. m. se je poročil v Idriji tamkajšnji rojak g. profesor dr. Anton Kacin z gđ. Angelo Tušarjevo. Mlademu paru želimo obilo sreče in božjega blagoslova.

Porod v avtomobilu.

Ko je v ponedeljek okrog 7. ure zjutraj vozil šofer Camaleonti po rimskih ulicah, je opazil neko žensko, ki je čepela ob pločniku in vzdihovala. Naložil jo je v avto in odpeljal proti bolnišnici. Toda preden sta dospela do cilja, je žena povila v avtomobilu krepko in zdravo dete. V bolnišnici so mater in otroka sprejeli v začasno oskrbo.

Silna nevihta.

Na Kosovem polju v Jugoslaviji je nastala 1. julija grozna nevihta. Voda je lila kakor iz škafo, reke in potoki so naglo narasli in spremenili ravnine v jezero. Voda je udirala v hiše in hleve in jih začela majati. Ljudje niso vedeli, ali bi reševali sebe, živino ali pohištvo. Matere so bežale z otroci, možje so pa v silni borbi z valovjem reševali živino. Medtem je voda odnašala hiše s pohištvom in pridelki. V vasi Gračanici in okolici je porušilo 70 kmetijskih poslopij. Ljudje so se hvala Bogu rešili.

Bolniki v Lurd.

6. avgusta zvečer se bodo odpeljali v sloveči Lurd štirje ubožni bolniki iz Gorice. V nedeljo so zbirali po cerkvah prispevke za njih prevoz v Lurd, ki stane 4000 lir. Bolniki upajo, da jih bo po zdravniških neuspehih ozdravila edinole čudežna Gospa iz Lurda.

Za južni tečaj.

Cela Amerika slavi junaškega raziskovalca južnega tečaja admirala Byrda. V navdušenje pa je že kanila grenka kapljica — politike. Senator Tiyding je namreč predlagal, naj ameriška vlada proglasi tečajno ozemlje za ameriško. Pa so se začuli glasovi, da to ne pojde tako lahko, ker zahteva Anglija južni tečaj zase. To je že storila l. 1926. na predlog avstralske vlade. Ko je Byrd odhajal na jug, je londonska vlada spomnila ameriško na svoje zahteve. Čigav bo torej južni tečaj, angleški ali ameriški?

Naš rojak

Bogomir Magajna, doma iz Gorenjih Vrem, ki ga tudi bravei »Družine« poznajo kot dobrega pisatelja, je postal doktor vsega zdravilstva. Čestitamo!

Cel bataljon bolan.

Na Poljskem v mestu Brzezany je obolel kar en bataljon vojakov 51. pešpolka, ker so jedli pokvarjeno meso. 260 mož je bolnih, 50 jih je že blizu smrti. Kako brezvestni so tisti vojaški dobavitelji!

Kobilice v Furlaniji.

Pisali smo, da je v sosedni Furlaniji mnogo kobilic. Proti golazni se vrši sedaj ostra borba. Oddelki mož, žena in otrok love škodljivce v vreče. Pri tem tudi nekaj zaslužijo, zakaj občine plačujejo za vsak kilogram kobilic 50 stotink. Samo v kraju Mortegliano so jih izročili občini za 33 in pol kvintalov. Spake uničujejo tudi s strupom. Ta posel opravljajo posebni občinski nastavljenici.

Z mesom se je zadušil.

Težak Ivan Indiano iz Trsta je prišel v nedeljo pozno h kosilu. Jed mu je teknila in krožnik se je naglo praznil. Nenadoma je delavcu obtičal v grlu kos mesa in pričelo ga je dušiti. Domači so mu dali brž vode, a ni nič pomagalo. Z avtomobilom so ga nato spravili v bolnišnico, toda nesrečnež je že med potjo izdihnil.

Angleški katolicizem.

Čudovito je, kako naglo se Anglija, ki je bila dolga stoletja nasprotna katoličanom, vrača k Cerkvi. Še pred 30 leti je bil komaj vsak 23 Anglež katoličan. Danes je že vsak 19. Tedaj je bilo na Angleškem 2800 katoliških duhovnikov, danes jih je 4200. Kapel in cerkva je bilo takrat 1500, zdaj jih je že 2100.

Pogrešanci.

V svetovni vojni je padlo več milijonov ljudi, zelo mnogo jih je pa zginilo brez sledu. To je najbolj žalosten konec bivših vojakov. Morda so mrtvi, morda še žive, njih družine pa so še vedno v upu in strahu. Teh pogrešancev je danes še 85.000. Zato so bivši vojni ujetniki na Angleškem osnovali poseben odbor, ki bo iskal sledov za pogrešanci.

Čedna morala.

Salvador, republika v Srednji Ameriki, se lahko ponaša s čudnim prvenstvom. Lani se je rodilo 36.000 otrok, od teh je več kot polovica nezakonskih. Salvador je potemtakem edina država na svetu z več nezakonskimi kot zakonskimi otroci.

Ogenj ob železnici.

Tržaški prefekt je izdal odredbo, da se preprečijo požari ob železnici. Snopi slame, sena ali suhega vejevja morajo ležati najmanj 30 metrov od proge. Koder se gozd razteza do železnice, je treba skopati ob robu globok jarek ali postaviti zid. Mlatišče pa mora obdajati vsaj tri metre širok preoran pas. V bližino mlatišča moraš postaviti tri sode vode. Strnišča se ne smejo požgati pred 15. avgustom. Kdor opazi ogenj, naj ga takoj nazna ni orožnikom, milici ali na železniški postaji. Kdor se ne pokori odredbi, zapade težkim kaznim in bo morebitno škodo, povzročeno po ognju, po vrhu sam trpel.

Narodni center — razpuščen.

V tako zvanem Narodnem centru so se organizirali tisti katoliški poslanci, ki so se leta 1924 odcepili od Italijanske ljudske stranke ter poegnili s fašisti. Te dni so se zbrali in sklenili, naj se stranka razpusti, ker so politične potrebe drugačne, kakor so bile 1924.

Odločilni »ne«.

Blizu Neapolja sta se imela vzeti Dominik Pizzocchi in Roza Russo. Že pred svatbo je bilo vse hrupno. V dolgem sprevedu so šli svatje v cerkev. Nevesta je kar žarela. Ko pa vpraša duhovnik zaročenco, ali vzame navzočo Rozo v zakon, Dominik odločno odgovori »ne«. Duhovnik, misleč, da slabo čuje, stavi še enkrat obredno vprašanje. Zopet odgovori zaročenec »ne«. Nič ni pomagalo vse prigovarjanje. Dominik je vnenomer trdil »ne«, na vsa druga vprašanja je pa krepko molčal. Svatba je splavala po vodi.

Drzen tat.

V noči od 3. na 4. t. m. je udrl v stanovanje g. Dina Formichija v Rimu tat. Formichi je s svojo ženo mirno spal. Tat je bil tako predrzen, da se je splazil v spalnico, pobral za okrog 1000 lir zlatnine in gospodarjeve hlače, v katerih je bila listnica s 380 lirami. Potem jo je odkuril tako tiho, kot je prišel. Ko se je Formichi zjutraj prebudil in opazil tatvino, mu na vso jezo ni preostajalo drugega, nego da je neznanega nočnega obiskovalca javil policiji.

Med bivšimi sovražniki.

Dr. Eckener, sloviti voditelj znanelega nemškega zrakoplova »Grof Zeppelin«, je daroval večji znesek družini Sellier v Besanconu na Francoskem. Sellier je bil znan kot »trobentač premirja«. Ko so se ob zlomu svetovne vojne bližali nemški mirovni odposlanci francoskim jarkom, želeč premirja, je Sellier kot trobentač francoskega vrhovnega poveljstva dal s svojim rogom znamenje, naj prenehajo sovražnosti. Ko je pred nedavnim plul »Grof Zeppelin« preko Besancona, se je Sellier iz radovednosti tako globoko sklonil skozi okno svojega stanovanja, da je omahnil, padel na ulico in se ubil. Ker zapušča večjo družino, je dr. Eckener naklonil omejeni dar.

Kako je s politiko.

ITALIJA IN EVROPSKA ZVEZA.

Na Briandovo okrožnico, naj evropske države sklenejo Evropsko zvezo, je odgovorila Italija preteklo soboto. Fašistovska vlada sprejema francoski predlog pod določenimi pogoji. Države, ki naj sklenejo zvezo, morajo ohraniti svojo popolno politično neodvisnost, posebno pa je treba zagotoviti samotojnost majhnih dežel in zbrisati za vselej razlike med zmagovalci in premaganci. Fašistovska vlada se ne strinja, da bi stopile v Evropsko zvezo za sedaj le države, ki so včlanjene v Zvezi narodov. Evropska zveza bo imela namreč le tedaj smisel, če bodo združene v njej vse države Evrope in ne le nekatere. Zato predlaga, naj francoska vlada v sporazumu z drugimi državami povabi k pristopu tudi Sovjetsko Rusijo in Turčijo, čeprav nista članici Zveze narodov. Teh dveh dežel ne kaže postaviti pred dovršeno dejstvo. Ako se to ne zgodi, bodoča Evropska zveza ne bo pomenila organizacije, temveč razcepitev Evrope v več sovražnih taborov.

Evropa je zemljepisna enota, njene države imajo mnogo skupnega, vendar se Evropa ne more ločiti od drugih delov sveta (predvsem Amerike, ur.), s katerimi jo družijo mogočne vezi. Dandanašnji so vsi narodi na svetu vezani eden na drugega in zato so tudi organizirani v Zvezi narodov. Evropska zveza ne sme ločiti evropskih držav od ostalega sveta, ker bi se sicer tudi drugi organizirali v slične enote in to bi škodovalo edinosti Zveze narodov.

Prej razorožitev.

Važno je nadalje, kako bo Evropska zveza organizirana. Po francoskem predlogu bi morala to biti Zveza narodov v majhnem: vsako leto enkrat bi se sestal občni zbor, na katerem bi bile zastopane vse članice, dočim bi se sede v izvršilnem odboru samo nekatere države. Take organizacije bi fašistovska vlada ne mogla sprejeti. Države, ki pristopijo v Evropsko zvezo, morajo biti popolnoma enako pravne. Zato predlaga fašistovska vlada, naj ima v svetu ali odboru Evropske zveze vsaka država brez izjeme po enega stalnega zastopnika. Svet naj bi bil edina odločujoča in izvršilna ustanova Evropske zveze.

Zunanja politika Francije temelji na ideji varnosti. Kdor hoče biti brezpogojno varen, se mora oboroževati. Oboroževanje je pa vselej, v vseh časih vzbujalo pri sosedih nemir, sum, negotovost, nezaupanje in vojno razpoloženje. Če naj Evropska zveza združi evropske države k prijateljskemu sodelovanju, je treba rešiti najprej vprašanje postopne razorožitve.

Po mnenju fašistovske vlade je razorožitev, ki je ni francoska okrožnica niti omenila, glavni predpogoj za duševno edinost evropskih narodov in temeljno izhodišče pri kateremkoli načrtu Evropske zveze.

OBČNI ZBOR RUSKIH BOLJŠEVIKOV.

»Novi list« je pisal svoj čas, da se je dvignil v ruski komunistični stranki hud odpor proti politiki sedanjega gospodarja Rusije Stalina. Program, katerega izvaja Stalin, sestoji v glavnem iz 3 točk: brezobziren, naravnost divji boj proti veri, hitra industrializacija dežele in poddržavljenje kmečkih posestev. Glede vere so komunisti edini. Vsi brez izjeme naravnost slepo sovražijo vsako vero in pravijo, da jo je treba izkoreniniti iz človeških src. Nasprotja so nastala samo v vprašanju gospodarske politike. Opozicija v boljševiški stranki, ki so jo vodili bivši predsednik sovjetske republike Rykov, znani pisatelj Buharin in Tomskij, je bila nasprotna nasilnemu razpuščanju kmetij in trdila, da bi taka politika uničila ruski komunizem. Kmet hoče obdelovati lastno zemljo in biti gospodar svojih pridelkov. Če mu vzameš kmetijo in jo spremeniš v državno posestvo, kmet ne bo maral delati ali bo delal z nevoljo. Nastalo bo pomanjkanje živil, v mestih se bo pojavila lakota. Saj se morajo že danes nastavljeni meščani pred združenimi prodajalnami in čakati cele ure, da dobe proti izkaznici skromno mero hrane. Proti lakoti se ni mogoče boriti. Prej ali slej se bodo tudi delavci uprli. Zato so Rykov, Tomskij in Buharin zahtevali, naj sovjetska vlada pusti srednje in majhne kmete za sedaj na njih kmetijah in naj se socializacija zemlje izvrši polagoma. Ker je opozicija proti Stalinu naraščala, so bili mnogi prepričani, da bo občni zbor sedanjega tajnika stranke vrgel in postavil novega.

Opozicija poražena.

To se je zdelo tem bolj verjetno, ker je Stalin v zadnjem času nasilno razpuščanje kmetij nekoliko opustil, kar so smatrali za umik pred kmetiskimi množicami. Toda na občnem zboru stranke, ki se je začel 26. junija v Moskvi, je Stalin zmagal, njegovo 8 ur trajajoče poročilo so prisotni odobrili. Stalin ostane torej še nadalje gospodar Rusije. Položaj je orisal v najlepši luči in trdil, da bo sovjetska industrija kapitalistične države kmalu dohitela in celo prekosila. Napovedal je, da se bo vsa zemlja odvezela kmetom in spremenila v skupno, to se pravi državno posest. Kmetje bodo delali na njej kakor delavci v tovarni. Rykov in Tomskij sta se vdala in preklicala javno »svoje zmote«, da bi ne bila izključena iz stranke, kar je v Rusiji zelo nevarna kazen. Kdor ni v stranki, je zgubljen človek. O tem priča najbolj jasno žalostna usoda Leninevega prijatelja Leva Trockega, ki je moral v izgnanstvo na kitajsko mejo in živi sedaj kot begunec na Turškem. Sovjetska država, katero je on pomagal ustanoviti, je zanj zaprta, sovražno dežela. To je imel morda Rykov pred očmi, ko je rekel: »Sedaj spoznavam, da sem se motil. Pripravljen

sem narediti vse, kar stranka od mene zahteva, da popravim svoje težke zmote.«

Toda Stalin se tudi s takimi ponižnimi izjavami ni hotel zadovoljiti. Ko je o stvari razpravljalo še 60 govornikov, je zaključil debato z besedami: »Rykov in Tomskijeve izjave pomenijo sicer neki napredek, a so nezadovoljive in nezadostne. Voditelja opozicije sta govorila tako samo pod pritiskom občnega zbora. Stranka zahteva od njiju, da svoje izjave podkrepita tudi z dejanji in če tega ne naredita, se bo borba proti njima odločno nadaljevala.«

Rekvizicije.

Stalinova zmaga na občnem zboru je bila torej popolna. Vprašanje pa je, ali bo zmagal tudi v deželi. Radi pomanjkanja živil v mestih je vlada takoj po občnem zboru sklenila, da pošlje na kmete oddelke delavcev, ki naj pomagajo pri žetvi, to se pravi, da vrše rekvizicije. Druge vesti javljajo, da so izbruhnili v Odesi delavski nemiri. Demonstranti so naskočili skladišča z živil in jih oplenili. Sovjetski policijski komisar Agabelov, ki je zbežal te dni iz Rusije, piše v berlinskem socialističnem dnevniku, »Vorwärts«, da vlada v mestih že skoro lakota. Da izvažajo komunisti kljub temu živila v tujino, je zločin na trpečem prebivalstvu.

Te težave so zelo resne in Stalin jih ne bo zmagal tako zlepa kakor opozicijo na občnem zboru.

PO OSVOBODITVI PORENJA.

Zadnjič smo pisali, da je 30. junija zapustil po 12 letni zasedbi poslednji tuji vojak nemško ozemlje ob Renu in da se je polastilo radi tega nemškega ljudstva nepopisno veselje. Svet je pričakoval, da se bo po izpraznitvi Porenja razmerje med Nemčijo in Francijo precej zboljšalo, v resnici se je pa vsaj trenutno poslabšalo. V osvobojenem Porenju so izbruhnili namreč huda nasilstva proti osebam, ki so v času zasedbe držale s francoskimi oblastmi in podpirale njih protivnemško politiko. V prvih povojnih letih, ko ni bilo še locarnske pogodbe in je med Nemčijo in Francijo zijal prepad sovraštva, so Francozi skušali odcepiti Porenje od Nemčije in širili med ljudstvom misel, naj se ustanovi samostojna porenska republika. S francoskim denarjem se je ustanovila tudi posebna stranka tako zvanih avtonomistov, ki so jo pa Nemci smatrali za stranko narodnih izdajalcev. S francoskim denarjem so se tiskali časniki, ki so pisali za odcep od Nemčije, v senci tujih bajonetov se je proglasila celo porenska vlada z več ministri. Ko se je pozneje pod pokojnim Stresemannom in Briandom sklenil med obema deželama sporazum, Francozi seveda niso več potrebovali stranke avtonomistov in so zato podpore ustavili. Gibanja je bilo namah konec, voditelji so se umaknili v zaščitne, upajoč, da se njih delo pozabi. Francozi so skušali svoje nekdanje pomočnike rešiti in so sklenili z Nemčijo

kar tri dogovore, da se jim po umiku francoskih čet ne sme nič hudega pripetiti. Tik pred odhodom iz mesta Mainza je predsednik antantne visoke komisije Tirard še enkrat opozoril nemška oblastva na sklenjeni dogovor in jih pozval, naj ga pošteno izvrše.

Lov na separatiste.

Kljub podpisanemu dogovoru so voditelji odpadniškega ali separatističnega gibanja ubežali po večini čez mejo in so sedaj v Franciji. Imeli so dober nos, zakaj po umiku tujih čet bi bili napočili zanje hudi dnevi. Že par dni pred odhodom Francozov so prejeli pristaši odpadniškega gibanja grozilna pisma. Neki mesar iz Mainza je dobil na dom kos mila in sumljiv opomin, nakar se je iz strahu pred maščevanjem obesil. Drugi separatisti so dobili po pošti majhne rakve ali pa za gledali na hišnih vratih listek s pozivom, naj zapuste takoj deželo. Maščevanje vrše skupine mladeničev na motornih kolesih, potujočih iz kraja v kraj. Oboroženi so s kladivi in železnimi drogovi. Napadi, ki se vrše navadno ponoči, so se začeli 2. julija. V Mainzu so čete mladeničev udrle v hiše separatistov in razbile vse, kar jim je prišlo pod roke. Nekemu peku so zrušili trgovino in pometalni vse na cesto. Isto se je zgodilo nekemu trgovcu z glasovirji. Zdravnik dr. Kottmaier je ravno šel po ulici, ko ga je spoznala skupina nacionalistov, sestojča iz 300 ljudi, ter se pognala za njim. V divjem begu se je zdravnik rešil v svoje stanovanje in telefoniral policiji, naj ga reši. Ko so orožniki prišli pred hišo, je bilo stanovanje že opustošeno in razbito pohištvo je ležalo sredi ulice. Žena bankirja Ackerja, nekdanjega pristaša separatistov, je opazila, kako se bliža hiši napadalna četa; v obupu je skočila skozi okno in si zlomila nogo. Slaba se je godila tudi zobnemu zdravniku Finkensteinu. Ker se je bal maščevanja someščanov, je zapustil domači kraj Bad Kreuznach in prispel z ženo v Mainz, misleč, da je tu na varnem. Med večerjo ga je pa v restavraciji nekdo

spoznal, nakar so njega in ženo zvelikli na ulico in ju do krvi pretepli. Ta in še druga nasilja so voditelja odpadniškega gibanja v Mainzu zdravnika dr. Rotha tako preplašila, da je skušal naslednjo noč sebe in ženo zastrupiti. Prepeljali so ju v obupnem stanju v bolnišnico.

Briand posreduje.

Nemška policija je prepovedala na to vsako zbiranje na ulicah in zastražila hiše separatistov. Čete nacionalistov so obrnile radi tega svoje napade v okolico in se pojavljajo v krajih, kjer mislijo, da jih nihče ne pričakuje. V mestu Wiesbaden, znanem kopalnišču, so opustošili 14 hiš in več trgovin. V Bismarckstrasse so nacionalisti udrli v neko tiskarno in razdejali vse stroje. Orožniki niso bili dovolj močni, da bi preprečili napade, ker se je navalov udeležilo tudi prebivalstvo, hoteč se za vsako ceno maščevati nad osebami, ki jih smatra za »izdajalce domovine«. Nasilstva se vrše tudi po vaseh in trgih. V Kloppheimu so udrli na posestvo kmeta Kunza, ki je bil vpisan v stranko separatistov, in mu skušali zažgati hišo. Mož je telefoniral po gasilce in se branil pred napadalci s samokresom, dokler ga niso rešili orožniki in odpeljali vso družino na varno. Najhujše pa je, da nacionalisti v Porenju ne napadajo samo odpadnikov, temveč tudi njih sorodnike, prijatelje in znance, da pretepejo, kogar dobe v hiši in se maščujejo celo nad ljudmi, ki so delali s tujcem kupčije. Zgodilo se je tudi, da so napadli in pretepli dekleta in žene, ki so se pečale v času zasedbe s francoskimi častniki in vojaki.

Vsa ta nasilja so nagnila francoskega zunanjega ministra Brianda, da je protestiral pri nemški vladi. Nemškega poslanika v Parizu von Hoescha (Heša) je opozoril, da so neredi v Porenju v nasprotju s sklenjenimi dogovori in obljubami in zahteval, da nasilja takoj prenehajo. Naročil je obnem francoskim konzulom v Porenju, naj pošljejo nemudoma točna poročila o neljubih dogodkih.

Opisani nemiri bodo francosko-nemškim odnošajem zelo v kvar, zakaj francoska opozicija je že prej zahtevala Briandu, da je izpraznil pred časom Porenje. Briandovi nasprotniki bodo najnovejše dogodke gotovo izrabili in otežili tako nadaljno nemško-francosko zблиžanje. Saarska kotlina je poslednja nemška dežela, ki jo drže Francozi v rokah. Ravnokar se vrše pogajanja, da bi se tudi ta zemlja pred časom izpraznila. Vse kaže, da bodo opisani nemiri izpraznitev če ne onemogočili, pa vsaj zelo zavlekli.

Objave.

Žrebanje beneških obveznic.

Zadnjič smo javili, da je popolni seznam izžrebanih obveznic na razpolago v naši upravi. Mnogi mislijo, da je seznam na prodaj in ga pri nas naročujejo. Da ne bo nesporezumljenj, pozivamo: seznam izžrebanih obveznic je pri nas samo na vpogled.

Opozorilo.

Invalidno udruženje sporoča, da morajo do 10. t. m. vse tvrdke z več kot 10 uslužbenci javiti omenjenemu udruženju (Corso Vitt. Em. III., št. 33, Gorica) njih imena. Pri udruženju se dobijo posebne tiskovine za to.

Razpis podpore.

Pokrajinski gospodarski svet razglašja, da je razpisana podpora 800 lir za šolsko leto 1930./31. za dijake trgovskih šol. Pojasnila se dobe pri pokrajinskem gospodarskem svetu.

Zgubljeno — najdeno.

Na goriškem zelenjadnem trgu se je našla ženska torbica, v kateri je bilo več kot 50 in manj kot 100 lir. Torbica je pri naši upravi.

Na Gradu pri Mirnu

bomo v nedeljo 20. julija slovesno obhajali praznik sv. Vincencija Pavelskega, ustanovitelja misijonske družbe. Ob tej priliki dobe lahko vsi verniki, ki ta dan prejmejo sv. zakramente, popolni odpustek kakor na porcijunkulo tolikokrat, kolikorkrat od sobote 19. julija popoldne do nedelje večera obiščejo gradensko cerkev in molijo običajne molitve za odpustke.

Vodstvo svetišča na Gradu.

V. J. Križanovska:

KRALJICA HATASU.

Roman iz življenja starih Egipčanov.

Ko je kraljica odšla, je veselje postalo bolj bučno in vino je začelo svatom razgrevati glave. Sargon je moral vljudno izvrševati gostiteljske dolžnosti. Satati je zabavala ženski spol in si prizadevala s svojo živahnostjo prepoditi žalost mlade neveste. Ko je nastala noč, je Roanta v ugodnem trenutku odvedla Nejto v utico.

Nejta ji je radovedno sledila in kmalu sta prispeli do majhne hišice z razgledom na Nil. Semnu si je bil postavil to hišico, da je tu v miru delal.

»Počakaj trenotek,« je rekla Roanta in stopila v hladnico.

Majhna soba je bila slabo razsvetljena z baklo in prazna. Ko pa se je Roanta pojavila na terasi, je stopil iz sence možki v ribiški obleki.

»Ali si ti, Roma?« je vprašala mlada žena.

»Da.«

»Torej pojdiva. Privedla sem jo.«

»Kje si, Roanta? Strah me je tu,« je rekla v tem trenutku Nejta.

Mlada žena ni nič odgovorila, ampak prijela deklico za roko in jo odvedla k utici. Potisnila jo je notri in dejala šepetajoč: »Ostani tu, dokler ne pridem pote.« Nato je Roanta odbrzela.

Presenečena Nejta se je plašno ozirala okrog sebe. Ko je zagledala Romo, ki ga je vkljub preobleki takoj spoznala, je pritajeno vzkliknila ter si pokrila obličje z rokami.

»Ne obračaj se proč od mene, draga! Prišel sem, da ti povem, da te ljubim bolj kakor svoje življenje,« je rekel mladi žrec in jo stisnil v svoje naročje.

Nejta ni verjela svojim čutom in je dvignila svoje oči. Srečala se je z njegovim pogledom, ki jo je navdal s srečo. Objela je mladega moža okrog vratu in njune ustne so se strnile v poljubu.

»Oh, zdaj morem vse prenesti,« je zašepetala deklica. »Vem, da me ljubiš, da me ne preziraš in me ne obsojaš zavoljo moje ljubezni in da ti za Noferuro ni nič.«

»Ljubim te brezumno, Nejta, zakaj tu sem proti glasu svoje vesti in dolžnosti,« je rekel Roma. Sreča in boleost sta odzvanjali v njegovem glasu. »Toda usoda

V svetniški slavi.

Malokdaj si človek, ves prevzet tvarnosti, da trenutek časa, da se ozre za duhovnim, za tistim, kar golo življenje telesa naredi vzvišeno. Pa je vendar nujna potreba, da se včasih zamislimo tudi v dejanja mož in žena, ki so z vzgledom in delom svojim dokazali, da je duhovni svet nad telesnim. Ti junaki, ki pa niso kake solzavo pobožnjaške osebe, so svetniki, ki so dosegli najvišjo čast, izpolnjujoč božjo in naravno postavo v skromnosti in delavnosti.

Letos ob zaključku jubilejnega leta so se izvršile v baziliki sv. Petra slovesne proglasitve 14 svetih oseb.

Ker so vsi letos proglašeni svetniki možje dejavnosti, ki so živeli sredi kipečega življenja in ne le morda na tihem in varnem brez vseh skušnjav in vab, je prav, da za trenutek premotrimo njih življenje in iz njih vzgledov poberemo zlato zrno.

Močna žena.

V nedeljo 8. junija je bila slovesno prišteta med blažene *Pavla Frasinetti*, ustanovnica reda *Dorotej*. Njeno slavo vje spričo celega katoliškega sveta pomeni poveljanje ženstva in krščanskih vzgojateljic. Njeno zunanje življenje je kaj priprosto. Rodila se je l. 1809. v Genovi. Starši so živeli skromno in v strahu božjem. Ko je Pavlica imela 9 let, je mati umrla. Dekletce je potem vodilo gospodinjstvo, dokler ni bil brat *Jožef* posvečen za duhovnika in je šla k njemu gospodinjiti. Bratu je pomagala pri poučevanju krščanskega nauka. Pridobila si je še par tovarišic in imele so kar šolo, slasti za zanemarjene otročiče. S šestimi tovarišicami je po dolgih zaprekah ustanovila dve »Hčera sv. vere.« S pomočjo dveh gorečih duhovnov je *Pavla Frasinetti* začela ustanavljati vzgajališča za zanemarjene otroke priprostih stanov. Ko se je red razvil, so se »Hčere sv. vere« prekrstile v »Sestre sv. Doroteje«. L. 1838. je bil red kanonično utemeljen. Prednica je seveda postala *Pavla Frasinetti*, ki je,

dasi brez šol, globoko razumela pomen prave vzgoje. Z močno, skorajda moško roko je vodila svoje samostane v najtežjih časih, ko so v papeški državi divjali hudi boji.

Danes pa imajo »Sestre sv. Doroteje« številna učilišča celo na Portugalskem, v Braziliji in v Severni Ameriki.

11. februarja l. 1882. je božja služabnica v Rimu umrla. Malo pred smrtjo jo je papež *Pij IX.* sprejel v slovesni avdijenci. Ko jo je zagledal, je vzkliknil: »Sveta žena posvečuje moški svet in ne da bi zapustila domačega svetišča, rešuje družbo.«

Božji vratar.

15. junija je bil povzdignjen na oltar skromni kapucinski vratar na sloveči bavarski božji poti v *Alt-Öttingenu* brat *Konrad Birndorfer*. Ta je blesteč vzgled ponižnega posvečevavca najbolj skromnega dela. S svojim življenjem je izpričal, da je tudi najnižje delo od Boga hoteno in posvečeno.

Janez, deveti otrok premožne kmečke družine, kjer vlada še stara, nezaskrunjena pristinost v delu in molitvi, se je rodil 22. dec. 1818. v *Parzhamu* na Bavarskem, v rodovitni dolini reke *Rott*. Do 31. leta je doma obdeloval zemljo, spoštovan, redkih besed, a pogostih del usmiljenja. Po nasvetu duhovnih voditeljev je tedaj vstopil med kapucine kot brat *lajik*. Predno je šel v samostan, je zbral vse domače v svoji sobi. Nato je razdelil svoj obilni delež dediščine revežem in se priporočil molitvi vseh. V samostanu je prejel ime *Konrad* in je kmalu postal vratar samostana v »nemškem *Lurdu*« v *Alt-Öttingenu*; ponižna, a obenem velika služba, katero mu je določila božja previdnost. Tu je skriti junak preživel ostalih 41 let življenja. Ob polnoči je bil v cerkvi, ob 4. uri zopet, ob šestih je bil na porti (pri vratih), kjer se je že trlo revežev, obiskovalcev, romarjev. Ta je hotel spovednika, oni dober svet, četrti želi govoriti s tem ali onim patrom, pa zopet izletniki, ki hočejo ogledovati umetnine.

Vse je poznalo častitljivega, visokega, sivobralega *Bavarca*, vratarja *Konrada*. Koliko solz je on obrisal, to je le v božjem zapisniku. Še ko je bil brat *Konrad* na smrtni postelji in je pri vratih pozvonilo, se je vlekel proti vratom, a je sredi pota obležal. Ko je zvečer tega dne (21. aprila 1894.) zvonilo zdravomarijo, je brat *Konrad*, sama ponižnost in vestnost pri odkazanem mu poslu, mirno izdihnil.

In ta ponižni kapucin, preje orač tam na bavarski kmetiji, je danes više v slavi kot mogočnjaki tega sveta.

Na oltar.

Konrad Parzhamski (pri kapucinih izvajajo priimek iz imena rojstnega kraja) in *Pavla Frasinetti* sta prišteta med blažene. Ostali so pa prišteti med svetnike. Razlika je ta, da blaženih ne časti vesoljna cerkev in njih imena niso vključena v cerkvene molitve; svetniki pa uživajo vse te časti, njih podobe smejo staviti nad oltarje. Za beatifikacijo (proglašenje za blažene) in kanonizacijo (proglašenje za svetnike) je potrebno dokazati junaške čednosti, t. j. da je dotični v čednostih dosegel najvišjo popolnost. Za kanonizacijo in za beatifikacijo, je ena stopnja pred kanonizacijo, je dalje potrebno dokazati, da so se po svetnikovi priprošnji zgodili kaki čudeži. Zadostuje, če se dokaže, da je kak bolnik na priprošnjo tistega svetnika hipoma popolnoma ozdravel.

Procesi za proglašenje so zelo dolgi, ker se Cerkev noče prenahtati. Najprej se vrši preiskava v domači škofiji. Potem pošljejo vse spise tajniku obredne kongregacije v Rim. Ta jih izroči notarju in kardinal prefekt kongregacije dovoli pričetek procesa. Papež določi enega izmed kardinalov obredne kongregacije za poročevalca cele zadeve. Ta izbere posebnega tolmača ali prevajalca vseh spisov in pisem kandidatovih. Ko je ta, morda po par mesecih, svoje delo končal, preiskujejo, če ni v spisih kaj proti cerkvenim naukom. Ko je ta cenzura končana, pride šele na vrsto preiskava o svetnikovih čednostih in čudežih. Potem vso

me je zato hudo kaznovala. Daje te mi, pa te mi zopet odvzame; umiral bom od ljubosumja, ker vem, da si postala zakonita *Sargonova* žena.«

»Ne muči se s tem,« je rekla *Nejta*. »Prisiljena sem prenašati *Sargona*, toda niti delček mojega srca ne bo njegov. Vedno bom mislila nate. Tolažil me boš in ščitil nevarnosti. Ne bom več ljubosumna zaradi tebe,« je rekla in se stisnila k njemu.

»Ne boš ljubosumna, draga, toda kaj pa jaz?« je rekel žrec in vzdihnil.

»Res je. Kje bom našla toliko moči, da se iztrgam iz tvojega naročja in prenesem *Sargonovo* ljubezen?« je vzkliknila *Nejta* obupno.

V tem trenutku se je razleglo od palače sem zlovesče šumenje in vpitje. Roanta je prihitela k utici vsa bleda in tresoča se.

»Hnumgotenov sel je pravkar prinesel vest, da je *Faraon* umrl. Slavnost je zaključena in ves *Egipt* se je zagrnil v žalovanje.«

Roma je poljubil *Nejto* in skočil v svoj čoln. Mladi ženi sta hiteli k palači, kjer je že vladal nered. Gospodje in služnji so vpili in si trgali obleke, si trosili na glavo prsti, se bili ob prsi ter glasno objokovali *Faraonovo* smrt.

Sargon je prijel ženo za roko. Ko je zapazil, kako se je mlada žena stresla in se odmaknila, mu je v očeh zaplaval zlovesč ogenj.

»Ne boj se,« je rekel s temnim glasom, »da te bom nadlegoval s svojimi pekočimi občutki. *Ljubezen*, ki si jo zavrgla, se ti ne bo ponujala. Ni ti bilo mar za mojo srčno *ljubezen*, pa nič za to! Zdaj boš občutila vso strogost moža, ki že poskrbi, da te tvoja strast ne privede do tega, da bi omadeževala njegovo čast.«

Samozavestno in prezirno je odgovorila *Nejta*.

»Tem bolj! *Ljubše* mi je tvoje sovraštvo kot tvoja *ljubezen*. Toda prepozno si prišel. Poglej! Moje ustne in moja lica še žare od poljubov edinega moža, ki ga ljubim. Še zdaj vsa trepečem od sreče. Nikoli nihče ne zve za ime moža, katerega sem vzljubila z dušo in s telesom.«

Sargon jo je poslušal kakor okamenel.

»Izdajalka!« je zasikal s čudnim glasom in s podplutimi očmi. »Pred nekaj urami si mi prisegla pred bogovi zvestobo in že zdaj blatiš mojo čast! Zato umri!«

V rokah se mu je zabliskal nož in zasadil ga je *Nejti* v bok. Mlada žena je strašno zavpila. Iztegnila je roke, ki so bile krvave, padla na kolena in se zrušila na

stvar odložijo za 10 let. Če se je videz svetosti za umrlim po tej dobi še ohranil in če je javno mnenje za proglšenje, se stvar nadaljuje. Zaslusijo se do pičice natančno vse osebe, ki lahko kaj pojasnijo o čudežih na svetnikovem grobu in pa o čednostih v sluhu svetosti umrlega. Izprašujejo celo zdravnike, n. pr. pri čudežnih ozdravljenjih. Ko je ta drugi del preiskave končan, začne »promotor fidei«, visok dostojanstvenik, raziskovati, ali se je ves proces vršil po predpisih; če se le v eni točki ni, pade vse v vodo. Če ni izrecnega papeževega dovoljenja, se preiskava o čudežih začne šele čez 50 let po smrti umrlega. O čednostih in o čudežih glasujejo trikrat (congregatio antipraeparatoria, congregatio praeparatoria in congregatio generalis). Šele ko sta se pri glavni zadnji seji dve tretjini kardinalov in svetovalcev ugodno izrekli, odda tudi papež svoj glas. Potem se skliče še enkrat glavna skupščina obredne kongregacije, kjer glasujejo še enkrat ali naj se beatifikacija izvrši. Zdaj se šele papež končno odloči in naroči tajniku papeških pisem (breve), naj pripravi pismo o beatifikaciji in o odpustkih. Obenem se določi tudi dan za slovesno proglašenje.

Za svetniško proglašenje je pa potrebno, da so se po beatifikaciji izvr-

šila še vsaj dva čudeža na priprošnje blaženega. Že omenjeni promotor fidei ali advocatus diaboli (hudičev odvetnik) mora vleči na dan vse svetnikove pogrške. Šele če se izkaže, da to niso pogrški in da so čudeži resnični, tedaj izide odlok, da ni pomislekov za kanonizacijo. Ko se izvrši kanonizacija, se papež v najslabšem sprejvodu poda v vatikansko baziliko, kjer med drugimi slikovitimi obredi procurator ali advocatus Dei (božji odvetnik) t. j. navadno visok dostojanstvenik, ki odstranjuje vse pomisleke proti proglasitvi, trikrat prosi sv. očeta, naj blaženega vpiše v seznam svetnikov. Po trikratni molitvi papež izreče »decernimus...« (določamo) in prisotni notarji spišejo slovesne listine. Potem je slovesna papeževa maša s počaščenjem novega svetnika.

Letos so bili proglašeni za svetnike: Katarina Thomas, Lucija Filippini, Robert Bellarmin in de Brebenf s sedmero tovariši. O teh bomo v eni prihodnjih števil kaj povedali.

Ka pa mi? Ali res ni bilo nobenega med nami, ki bi ga Cerkev slovesno proglasila za svetnika? Upajmo, da bo kmalu škof Anton Martin Slomšek, naš apostol in prosvetitelj, povzdignjen do te časti, da bomo k njemu molili v svojih potrebah in težavah.

Okno v svet.

BANSKI SVETI.

V četrtek 3. julija je izdala jugoslovanska vlada odlok, s katerim so se ustvarili tako zvani banski sveti. Kakor je bravecem znano, je Jugoslavija po zakonu od 3. oktobra 1929. razdeljena v 9 banovin z banom na čelu. Ban je zastopnik osrednje vlade in ima v deželi zelo veliko oblast. Sedaj so pa stopili ob njegovo stran banski sveti, nekaki deželni zbori s posvetovalnim glasom. Banskim svetom bodo predlagali zakonske načrte v razpravo. General Živković je imenoval vsega 514 banskih svetovalcev. Zanimivo je, da so med njimi zastopniki vseh bivših strank. V srbskih krajih so v večini

radikali, na Hrvaškem imajo premoč bivši radičevci in samotjni demokrati, v Sloveniji so v večini pristaši bivše S. L. S. Banski svet za Slovenijo sestoji iz 40 članov. Med njimi so znani politiki, kakor bivši minister dr. Franc Kulovec (S. L. S.), glavni urednik »Jutra« dr. Albert Kramer, nekdanja poslanca Ivan Štrcin in dr. Ljudevit Pivko in pisatelj Albin Prepeluh. Ker sede v banskih svetih zastopniki vseh razpuščenih strank, so govorili nekateri, da se v Jugoslaviji pripravljajo politične spremembe. Domnevali so, da se v državi razpišejo v kratkem volitve in vrne bivšim strankam nekdanji vpliv.

Toda vlada je, takoj po imenovanju banskih svetovalcev te glasove odklonila in izjavila v posebnem uradnem naznanilu, da je za državno življenje Jugoslavije slej ko prej odločilen proglas kralja Aleksandra od 6. jan. 1929.

Smotri vladne politike.

»Vladarjeve smernice se morajo v celoti in nele deloma izvršiti« — pravi vladna izjava. »Povratek v nekdanji politični položaj je izključen, iskati je treba nove metode in nova pota. Upravna razdelitev v devet banovin je končno veljavna in se ne more spremeniti. Osnovno načelo je, da se ustvari en narod in ena narodna zaveza. Stara zgodovinka imena (Srbi, Hrvati, Slovenci, uredništvo) in stare zastave posameznih plemen spadajo v preteklost. Bodoča Jugoslavija bo poznala samo eno narodno trobojnico, to je jugoslovansko.«

»Vlada bo nadaljevala svoje delovanje na podlagi teh temeljnih zakonov. Stare stranke se ne morejo več obnoviti: njih več ni in se ne morejo več vrniti na politično pozornico. Vlada ima dolžnost, da nadzira vso državno upravo, in mora skrbeti, da vsi ministri in uradniki izvršujejo zakone v duhu proglasa in izjave kralja Aleksandra.«

»Šolski pouk od univerz do ljudskih šol mora stremeti za tem, da dà mladini jugoslovansko narodno vzgojo. V ta namen se je ustvarila za vso Jugoslavijo edina telovadna sokolska organizacija, ki ima nalogo vzgojiti jugoslovansko ljudstvo v duhu narodnega edinstva in narodne vzajemnosti. Vsem veram je zagotovljen v jugoslovanski državi poln razvoj. Kulturne in gospodarske organizacije, ki delujejo v smislu vladnega programa, se bodo lahko svobodno razvijale.«

Tako se glasi izjava Živkovičeve vlade. Politično važno je pri tem to, da jo je priobčil general Živković tudi v imenu radičevskih ministrov. Kakor je »Novi list« že pisal, so stopili namreč ravno med procesom proti Mačku v vlado štirje bivši radičevci, in sicer: nekdanji podpredsednik radičevskega poslanskega kluba Nikola Preka, ožji

tla, kjer je nepremično obležala. Tedaj se je Sargon streznil, spustil nož in prestrašeno odstopil.

»Kaj sem napravil! Usmrtil sem jo!« je govoril in si obrisal mrzel pot s čela. »Oh, Nejta, zakaj je bilo moji roki usojeno, da te umori.«

Ni bil sposoben misliti ne klicati na pomoč. Brez moči je padel na stol. Tedaj sta se na pragu sobe pojavila Mena in Keniamun. Prestrašena sta zrla v mlado ženo, ki je nepremično ležala v mlaki krvi. Nejtin krik ju je privabil semkaj. Ko sta se od strahu nekoliko opomogla, sta se vrgla k deklici. Dvignila sta jo in jo začela preiskovati, ali je mrtva.

»Še diha!« je rekel Keniamun.

»Treba je poklicati Satati. Bržkone je še tu, ker se je hotela posloviti od Nejte!« je zaklical Mena.

»Naglo! Naj steče kdo po plemenito Pagirovo ženo,« je zavpil, ko je videl v durih prestrašene obraze suznjev.

Skoraj v istem hipu mu je pogled obstal na Sargonu, ki je ležal še vedno čisto otrpnjen. Obličje se mu je izkrivilo. Zlobo in zverinsko zadoščenje si bral na njem.

»Ah, tukaj si, ničvredni morilec!« je zavpil Mena, se vrgel na Sargona in ga silno potresel,

Ta nepričakovani napad je princa streznil.

»Varala me je in sem jo usmrtil!« je rekel in skušal odriniti Mena. Ta pa je bil močnejši in ga je še vedno držal.

»Ti sam si varalec! Ali misliš, da ti je dovoljeno vzeti za ženo plemenito Egipčanko, zato da jo potem ubiješ! Kraljici boš dajal odgovor za ta zločin. Tako se godi, če iz sužnja napraviš velmoža! Hej, vi! Prinesite vrvi. Treba je poskrbeti, da nam ta šakal ne uide, dokler kraljica ne odloči njegove usode.«

Medtem ko so Sargona vezali, je stopila v sobo blede in tresoča se Satati. Takoj za njo se je pojavil Pagir, čigar glupo obličje je izražalo komičen strah.

»Pustite ga, saj ne ubeži,« je rekla Satati, ko je videla, kako delajo s princem.

»Skrbi za ranjenko. Za svoja dejanja sam odgovarjam,« je rekel robato Mena. »Ali misliš, da bom mirno gledal, kako mi mori sestro, in se bom klanjal tej pošasti?«

Sargona so odvedli v oddaljeno sobo ter ga vrgli v neko skrinjo. Sužnjem je bilo naloženo stražiti ga.

S Keniamunovo pomočjo je Pagir odnesel Nejto v zakonsko sobo in jo položil na posteljo. Tu so jo slek-

Radičev prijatelj dr. Stanko Šibenik, nekdanji podminister Mirko Neudorfer in slovenski radičevcec dr. Ivan Švegel. S tem da so stopili v vlado in glasovali za izjavo, so se odpovedali programu Hrvatske seljačke stranke in se oprijeli smernic vladne politike. Isto velja tudi za tistih par sto banskih svetovalcev, ki so bili prej radičevci ali pristaši Pribečevičeve Samostojne demokratske stranke. To je pomemben dogodek v političnem življenju Jugoslavije.

Revolucija v Boliviji.

V južnoameriški republiki Boliviji

se je pravkar končala krvava revolucija. Razpihalo jo je sovraštvo proti predsedniku republike dr. Silesu, ki je severnoameriškim petrolejskim magnatom dovolil izžemati Bolivijo. Vsak upor proti njegovi politiki je načelnik generalnega štaba, nemški general Kundt, zadušil s strojnimi puškami. Nazadnje se je pa uprlo še vojaštvo in je izbruhnila državljanska vojna, ki je zahtevala 500 mrtvih in kakih 1000 ranjenih. Zmagali so revolucijonarji. Začasno vladajo v Boliviji višji častniki, pozneje bo pa bržkone izvoljen za predsednika dose-danji podpredsednik dr. Saavedra.

v pomembnem govoru slikal blaženost češčenja presv. Evharistije. Res, bil je lep dan in 119 sv. obhajil priča o uspehu.

Iz tržaške okolice.

Barkovlje. — (Nesreča. — Ples.) — Na praznik sv. Petra in Pavla je dve in polletni Nikolin od »bijakov« ostal za trenutek brez nadzorstva. Prišel je k luži, ki služi za zalivanje, in v njej utonil. Nesrečni družini naše sožalje! — Trsteniški fantje so po več letih zopet pričeli noreti. Priredili so kar dva plesa, v nedeljo in v ponedeljek. Dobro je, da nimamo za take zabave preveč denarja.

Iz goriške okolice.

Sempeter. — (Naša mladina in starina.) — Že zadnjič smo povedali, kako smo se za domači praznik postavili v novi cerkvi. Pohvalno je treba omeniti, da so letos nebo in cerkvena bandera nosili mladeniči in ni bilo treba g. žup. trepetati pod nebom kot prej, ko so ga nosili le stari možje. Tako je prav, fantje na plan! Saj jih je v vasi okoli 70. Ker delajo po večini v mestu, ne poznajo mačka v žepu. — Odkar so prišle nad zgodnji krompir razne nesreče, so se Sempeterci bolj oprijeli žita. — Pa tudi voda in zrak sta pri nas prav dobri. Le poglejte naše korenine: Marija Blaževa ima že 95 let, Žeža Frlegojeva in Štefan Jenakov že po 90 let, Žeža Travižanova jih krepko nosi 86, štirje imajo že nad 80 let; če bo hotel tata Tinčiči doseči to čast, se bo moral pomuditi pri nas še eno pomlad. Vsi ti se pa prav nič ne strašijo stopnic v župno cerkev. Če gremo po letih nazdol, pa srečamo poldrugi tucat tri-desetletnikov, ki sicer tajno zdihujejo, a vendar le samski davek plačujejo.

Iz Brd.

Gor. Cerovo. — (Naš shod.) — V nedeljo dne 6. t. m. smo imeli običajni cerkv. shod. Pri veliki maši je bilo lepo slišati, kako je naš številni

Kaj nam pišejo z dezele?

Iz idrijskega kotla

in okolice.

Sv. birma. — V nedeljo je prevzvišeni nadškof goriški četrtič delil zakrament sv. birme v našem mestu. Razume se, da smo Idrižani oskrbeli ljubljensmu nadpastirju kolikor možgoče dostojen sprejem in lepo ozaljšali trg in cerkev. V soboto je bil sprejem na Kosovem mostu. Pričakovala ga je čč. duhovščina, zastopniki cerkvenih skupščin, mnogo občinstva in še več šolskih otrok. Zelo lep je bil prizor, ko je otročiček ljubko nagovoril prevzvišenega in mu izročil krasen šopek cvetja. Nato se je razvil sprevod v cerkev. Zvečer se je zbrala pred župniščem velika množica meščanov, kjer je cerkveni moški in godbeni zbor izvajal lepe koncertne skladbe na čast cerkvenemu knezu. V nedeljo je bila ob 9. uri nadškofova sv. maša in govor, nato sv. birma. Birmanih je bilo iz Idrije 110 fantov in 125 deklic, iz Čekovnika skupno 20 otrok, iz Vojškega 66, iz Gor 38 in nekaj še iz Zavrata in Gor. Tribuše. Popoldne se je prevzvišeni podal na pokopališče, nato pa je posetil mestno bolnišnico, kjer si je s prirojeno domačnostjo osvojil simpatije vseh navzočih. Da ljubi Bog ohrani ljubljene nadpasti-

rja še mnogo let zdravega, je želja in prošnja vseh Idrižčanov.

Prvo sv. obhajilo. — Ni ga lepšega prizora kot pogled na vrsto ljubkih malčkov, ki mirno korakajo v cerkev, da tam prvič v življenju prejmejo Najsvetejše. Teh srečnih, nedolžnih otročičev je bilo letos 123.

Preselitev. — Registrski urad in davčni oddelek, ki sta bila dosedaj v hiši zraven Didiča, sta se preselila v bivšo poštno poslopje.

Novi grobovi. — Po kratki bolezni je umrla izredno delavna in dobra žena Frančiška Močnikova v starosti 47 let. — V petek smo pokopali 71 letnega Ferdinanda Makuca, vp. rudarja. Obema večni pokoj!

Sp. Idrija. — (Sv. birma.) — Po petih letih smo v petek zvečer zopet slovesno sprejeli v svojo sredo prevzvišenega kneza in nadškofa. Vas, cerkev, zvonik, vse je bilo krasno okinčano z mnogimi mlaji in zelenjem. Zvečer so pevci in tamburaši napravili predragemu gospodu nadškofu zelo lepo podoknico, vsa vas je bila razsvetljena. V soboto zjutraj je bilo slovesno cerkveno opravilo in sv. birma. Popoldne se je prevzvišeni s spremstvom odpeljal proti Idriji.

Vojsko. — Preteklo soboto smo praznovali dan celodnevne češčenja presv. R. T. Preč. g. Budin iz Idrije je

kali sprejema. Hatasu je sprejemala v kljub strašni utrujenosti.

Komaj je odpustila svoje svetovalce, da bi se malo odpočila, je prišlo odposlanstvo žrecev glavnih tebanških tempeljnov in prosilo za sprejem. Pri tej vesti se je kraljica vzravnila kakor ognjevit žrebec, ki začuti ostrogo. Njeni sovražniki so že prišli. S kakšnim namenom? Zdaj je ne bodo presenetili kakor tedaj... Sovraštvo se ji je vnovič vzbudilo, ko se je spomnila tedanjega poraza in svojega zakonskega življenja z njim, ki je pravkar umrl. Toda ne eden teh občutkov se ji ni poznal na zunaj. Mirno je velela odvesti žrece v sprejemno dvorano. Istočasno je ukazala Semnuju in nekaterim svetovalcem, naj bodo pripravljeni, da jo sprejemo: Hnumgotenu je velela zasesti z izbranimi vojščaki vse vhode v dvorano.

Resni, mirni in dostojanstveni žreci so se razpostavili v odkazani jim dvorani. Bili so to vrhovni žreci glavnih tempeljnov glavnega mesta, znameniti in ugledni proroki in nekaj mladih učencikov. Poleg vrhovnega žreča Amonovega je stal Ravseneb. Vsa obličja so bila resna, oči vseh so bile uprte v vhod, skozi katerega je morala vstopiti kraljica.

(Dalje.)

li in ji pred zdravnikovim prihodom dajali na rano hladne obkladke.

»Dragi Keniamun!« je rekla Satati, ki je s tresočimi se rokami pomagala služabnicam snemati ogrlico in težke prstane, ki so ranjenko težili. »Prosim te, skoči hitro po zdravnika in poišči nato v palači Semnua. Neobhodno potrebno je, da je kraljica takoj o vsem obveščena.«

»Tečem!« je odgovoril mladi mož in odhitel iz sobe.

X.

Kraljica in mati.

Ko je Keniamun prispel v kraljevsko palačo, je vladalo tam tako šumenje kakor v panju čebel. V palačo so neprestano dohajale nosilnice z dostojanstveniki in ministri. Nihče ni hotel čakati do jutra, ampak vsi so se podvzivali izraziti svoje sožalje osebi, ki je imela zdaj sama v rokah žezlo in je delila milosti.

Tisto noč Tebanci niso spali. Ljudstvo se je zbiralo na ulicah, vojaštvo pa je delalo red, da prepreči morebitne nemire.

Mladi vojščak je brez težav prišel do kraljičinih soban. Toda v predsobi je bilo polno ljudi, ki so ča-

pevski zbor prepeval mašo »serafiko«. Po končani sv. maši se je ob ubranem pritrkovanju in prepevanju slovesno razvila procesija okrog vasi. Udeležili so se je v velikem številu. Okna so bila lepo okrašena in razsvetljena. Oltarčki so bili lepi, pred hišami pa so stali mlaji. Opomniti moramo samo, da bi moral biti pri procesiji vzornejši red, zlasti pri šolskih otrocih. — Po popoldanski službi božji so se pa kar z noži drezali, tako da je moral eden iskati zdravniško pomoč. — Če ne bo v kratkem dežja, smo za letos fižol pojedli.

Iz Kanalske doline.

Sv. Višarje. — (Prva romana.) — Dne 24. junija smo otvorili božjo pot. Pri prvem romanju je bilo okoli 20 oseb iz okoliških vasi: Žabnic, Ukev, Ovčje vasi. — Bolj živo je pa bilo na sv. Petra, ko je prišlo 800 romarjev s posebnim vlakom iz avstrijske Koroške pod vodstvom č. g. Kosišarja in še 6 drugih g. duhovnikov. — Vse je šlo dobro. Pobožnost romarjev je bila vzgledna: mnogi so celo noč skupno molili pred Izpostavljenim. — Pri glavni sv. maši je lepo pel pevski zbor iz Kobarida, ki je slučajno ta dan prišel gor. Le dež je nekoliko nagajal, a saj so tudi tega prosili.

Kraljeve slike počasi rastejo po stenah. V prezbitერიju bodo sledeče slike: ob strani angelovo oznanenje, beg v Egipt, najdenje v templju, Jezus na križu. Na stropu nad oltarjem pa: Marijino kronanje. V ladiji na listni strani: ovčke najdejo Marijino podobu v grmu. Na evangelijski strani: Kraljica miru, t. j. slika, ki predstavlja porušene Višarje, dva angela pa prinašata Mar. podobo nazaj s Koroškega. Največja pa bo slika Pomočnice kristijanov, ki bo zavzemala celo pročelno steno nad vhodom v prezbitერიj. Zraven tega bo še ostala cerkev ornamentalno poslikana. Pridite sami pogledat!

Ukve. — Pred kratkim smo pokopali v 72. letu našega sovaščana Jožefa Wedama. Kako je bil priljubljen vaščanom je pokazal njegov pogreb. Dasi ravno je bil deževen dan, je bilo zelo dosti ljudi pri pogrebu in skoraj nobeno oko ni bilo suho. Naj počiva v pokoju! — Zdaj pa eno veselje! Poročil se je gostilničar in načelnik gasilcev g. Janez Kanduth z gospodično Eleonoro Zach iz Gradca na Avstrijskem. Ker naša cerkev še ni končana, se je moral poročiti v gasilnem domu, kjer imamo sedaj službo božjo. Malokdaj se sliši, da bi se poročil načelnik gasilcev v gasilnem domu. Bog daj novemu paru obilno srečo! — Suša je že malo pritislila, toda ljubi Bog se nas je usmilil in poslal zelo potrebne dežja. Kositi smo tudi začeli. Sedaj imamo dosti. Naša cerkev lepo napreduje in upamo, da bo v par mesecih končana.

Iz Vipavske doline.

Goče. — (Obisk odličnega rojaka. — Smrt dolgoletne služabnice.) — 25. junij je bil za

nas vesel in časten dan, ko nas je v družbi blage gospe obiskal naš odlični rojak g. svetnik Ivan Mercina, naš prvi strokovnjak v zvonških zadevah. Kolavdiral je sedem naših novih zvonov. Strokovnjaško je pregledal tudi veliki, 226 let stari in 20 kvintalov težki zvon. Ta je dobil najboljšo pohvalo. Vaščani so častitljivega rojaka spoštljivo pozdravljali, ker ga od nekdanj cenijo kot vzor moža. V mlajših letih je prihajal v rojstni kraj na počitnice. Da je imel nekdanj naš moški zbor tolik sloves, je njegova zasluga. Učil je pa tudi, kako se pritrkuje na zvonove po glasbenih pravilih. Zato imamo še zdaj tako umetno pritrkovanje, kot ga drugod ni kmalu slišati. Vesel je poslušal po dolgih letih to krasno zvočenje in se spomnil mladih let, ko je tako rad šel v zvonik. Zanimal se je za zvonove in tudi za nove orgle ter večkrat šel pogledat, kako napredujejo. Vesel jih je videl zdaj postavljenih v župni cerkvi. Za oboje je imel tudi radodarno roko. Zato je bilo umestno, da so prišli ugledni možje, da ga kot zastopniki župnije pozdravijo ter se mu zahvalijo za dobrote, izkazane župniji. Velezaslužnemu rojaku, ki nastopi konec junija 80. leto, ter je še vedno delaven, želimo, da mu Bog doda še mnogo zdravih let. — 16. junija je umrla daleč okrog znana 83-letna Hana Keбетova. Prišla je iz Erzelja v to hišo služiti stara komaj 9 let. Ko je postal njen gospodar, splošno znani Štefan Habe, vdovec, je ona prevzela gospodinjstvo velikega posestva, kjer je pokazala veliko spretnost. Na tisoče revežev je pogostila, pa tudi visoke glave je znala imenitno postreči. Skoraj ves zaslužek je dala še v življenju za domače cerkve in druge namene. Poleg starostnih težav je čakala lani v juniju še to, da jo je v hiši napadel neki pijan tujec ter ji z nožem vrat narezal. Odlikovala se je po zvestobi do gospodarjev, saj je bila v isti hiši nepretrgoma 74 let. Leta 1908. je prejela od vlade svetinjo za 40-letno zvesto službovanje. Vzorna Hana naj počiva pri Bogu!

Gradišče nad Prvačino. — (Novi zvonovi. — Ogenj.) — Dobili smo po 6 mesecih prelite zvonove. Zadolovljivi smo ž njimi in upamo, da ostanejo v zvoniku več časa ko zadnjič. Dne 27. junija je pogorela hiša posestnika Živca Stankota. Vnelo se je okoli 7. ure zvečer v podstrešju. Gasiti ni bilo mogoče, ker je vodovod precej oddaljen; rešili smo nekaj hišne oprave in vina, ostalo je s slopljem vred ogenj uničil. Revež je hudo zadet, saj še ni minulo dolgo časa, ko je moral edino kravico ubiti in prodati za polovično ceno. — Žita smo pridelali precej, ker smo tudi sezajali, ali letina ni posebno dobra. Tudi vinska letina je dobro kazala ali slabo vreme in rosa nam je že dosti odvzela. — Minulo je leto dni, odkar smo brez stalnega duhovna. Obračamo se do prevzvišenega, da bi se nas usmilil in koga poslal. Sosedni gospodje imajo preveč dela. — Pred kratkim nas je zapustil in šel v večnost najstarejši mož v vasi Volk Jakob. Bil je umen in priden gospodar, kakršnih se malo

dobi, dolgoletni cerkveni pevec in zvest čitatelj »Novega lista« in drugih dobrih knjig. Mir njegovi duši!

Vel. Žablje. — (Blagoslovljena trta.) — Posestnik Maks Troha iz Vel. Žabelj ima srečo pri trtah. Lani v avgustu je cepil trto v oko. Pognala je 3 metre v dolgosti, mladika pa meri v debelini natančno 9 cm in 1 mm. To je že precej debela palica. Prav bi bilo, če bi hotel še kdo drugi delati konkurenco omenjenemu posestniku.

Skrilje. — V nedeljo dne 13. t. m. bo obhajala naša vas slovesno god sv. Marjete. Ob tej priliki je bila vsako leto cerkev napolnjena. Zato vabimo tudi to pot k obilni udeležbi!

Brje. — Brejci smo obljubljali za prihodnjo nedeljo cerkveno slovesnost. Morali pa smo jo v zadnjem trenutku odložiti na drugo nedeljo, t. j. 20. julija, ker za 13. nismo mogli dobiti duhovnika. To naj služi kot obvestilo vsem, ki imajo namen obiskati našo »šagro« v novem svetišču.

Zalošče. — (Farne težnje.) — Pred kratkim se je poročil g. Vodopivec Josip, p. d. Krašček, z gđco Bandedlj Alojzijo iz Pekla. Obilo sreče! — Zdaj je zopet postalo pereče vprašanje naše farne pripadnosti. Pred vojno smo imeli vsako nedeljo mašo, ker je hodil k nam pater iz Gorice. Zdaj pa utegne č. g. prvaški župnik komaj vsako drugo nedeljo k nam, ker je tako zaposlen. Radi bi imeli tudi krstni kamen v svoji cerkvi, da bi ne bilo treba hoditi v slabem vremenu z detetom tako daleč.

Iz Istre.

Kubed. — (Letina. — Posvečuj praznik!) — Letos se nam obeta slabša letina, kot je bila lani. Zgodnjega krompirja ne bo niti polovica, žita bo nekaj manj kot v srednji letini, krma je bolj obilna, na grozdju se pa opaža, da jagode črnijo. Vse drugo je pa še v božjih rokah. — Nekateri ljudje prav nič ne ločijo delavnika od nedelje. Delajo tudi, ko ni potreba. Kako bo potem dal Bog svoj blagoslov? — Ker je zdaj že precej toplo, imamo kar tri vinofoče v vasi. Pijemo ga po 2 liri in tudi po 1.60.

Črni Kal. — Letina ne kaže dobro. Na tržaškem trgu ne bo letos naših slavnih hrušk. Vse je uničila bolezen, listje kar odpada. Sadno drevje so nekateri škropili po vseh predpisih, a ni nič pomagalo. Tudi trtno listje je napadeno. Na polju je že huda suša. Krompir si ne pomaga nič več, odkar smo ga okopali. Nič boljše ni v okoliških vaseh.

Iz Gor.

Lazno pri Čepovanu. — (Smrt.) — Umril je Jurij Šuligoj, dolgoletni cerkveni ključar, poznan po svoji gostoljubnosti vsem obiskovalcem Laznega. Bil je pravi vzor vernosti in značajnosti. Sožalje preostalim!

Lokve. — V visoki starosti 88 let je umrl Peter Skok, Lokve št. 56. Bil je pri zavesti do konca in ohranil dovtipnost do visoke starosti. Naj počiva v miru!

Plave. — (Pritožba.) — Ljudje se pritožujejo, da je cesta z desnega brega Soče na državno cesto v zelo slabem stanju. Že par let ni bila popravljena, je bolj podobna hudournikovi strugi kot poti. Ko so delali novi most pri Plaveh, so govorili, da bodo zravnali tisti klanec, kjer je treba 50 metrov navzgor, pa spet dol. Kdo naj potem še vozi tod z živino?

Žabče pri Tolminu. — (Nemestne šale.) — Naši fantje se menda radi malo pošalijo. Le mej pri tem ne poznajo. Poglejte: na binkoštni ponedeljek ponoči so nekateri fantje vzeli pri Dobravcu kose in šli kositi na »Tičence«. Pa se jim menda ni preveč zljubilo, ker so le malo pomandrali in šli. Čez par dni so pa iz pod nekega kozolca potegnili voz in ga vrgli pod jez. Taki »špasi« povzročajo le jezo in prepir. Že itak se vaščani včasih preveč prepirajo, namesto da bi živeli v slogi in si pomagali drug drugemu.

Čezsoča. — (Življenje in smrt.) — Že pol leta se nismo nič oglasili. Boste kmalu na nas pozabili, mi se pa ženimo. Poročil se je namreč Ivan Kavš z Julko Klavorovo in Bizjak Andrej s Pepco Kravanjevo iz Soče. Bog jim daj srečo v zakonu. — V starosti 70 let je umrl Andrej Hrovat, vzoren gospodar in družinski oče. Bil je na glasu tudi kot dober čebelar. N. p. v m.!

Trnovo pri Kobaridu. — (Nesreča.) — Pri »pristaji« se je 21. junija pripetila smrtna nesreča. 58-letni Anton Berginc je splezal na drevo po črešnje. Med trganjem se je vlomila veja in mož je tako nesrečno padel, da je na mestu obležal mrtev. Pokopali so ga na trnovskem pokopališču. Družini naše sožalje!

Ravne. — (Cerkveni praznik.) — Zadnjo nedeljo smo obhajali praznik sv. Urha, našega cerkvenega zaščitnika. Bil je prav lep dan. K nam je prihitelo tudi mnogo Cerkljanov. Naj poudarimo, da nismo imeli nič plesa, brez katerega ponekod ob takih praznikih ne morejo živeti. (Tako je prav, ur.).

Zakriž. — (Tatvina.) — V noči od četrta na petek so neznan zlikovci udrli v prodajalno gospe Julijane Jugove, Vrh Križa, in odnesli za 600 lir tobaka, nekaj drobiža, moke, jaje in drugih stvari. Celotna škoda znaša okrog tisoč lir. Nepovabljeni gostje so odnesli tudi razne važne listine, ki so za gospodarja več vredne kot pokradeno blago.

Bukovo. — (Zlata poroka.) — 7. t. m. je naša župnija doživela redko slavje. Bivši dolgoletni podžupan in cerkveni ključar Andrej Močnik in njegova družica Marija, r. Mavri, sta pred istim oltarjem kot pred 50 leti obhajala čvrsta in zdrava zlato poroko. Bog jima daj še dosti zadovoljnih let!

Bate. — Imamo izvirek, kjer niti ob suši ne zmanjka vode. Toda v vasi je vendar večkrat ni, ker iz nemarnosti ne popravljamo vodovoda. Za vas bi tudi bilo zelo koristno, če bi napeljali vodo po vseh hišah. — Naša dekleta

menijo, da jih nihče ne vidi, ko se »hladijo« do enajstih ali še čez. Morja jim bo ustrezno, ko dobimo še pošto, na katero čakamo že od jeseni. — Farane in okoličane pa vabimo že sedaj na birmo, ki bo 15. t. m.

Srpenica. — (Taki smo!) — Naši pobiči se že prav po fantovsko postavljajo s cigareto v ustih. Tudi zaklet že znajo prav krepko. Še bolj obsodbe je pa vredno, da se je po vasi razkazovala neka fotografija iz tujine o zakonski nezvestobi. Naše kvantarce rade obrekujejo dobra dekleta, češ da itak ne dobe poštenih fantov. Dekleta pa pravijo, da takih, ki po noči krompir kopljejo, da imajo potem za cigarete, ne marajo. Prav imajo!

Lom. — Na praznik sv. Petra in Pavla smo spremili k večnemu počitku Mežnarjevo Milko, 26-letno dekle. Že ves čas po vojni je bila rahlega zdravja, zadnje mesece je pa prav hudo trpela. Kako smo jo radi imeli, je pokazal lepi pogreb. Ob odprtem grobu ji je govoril prejšnji č. g. kurat Pisk. Pevci so ji peli, nato smo jo zagrebli! N. p. v m.!

Sužid. — (Nov vaščan. — Kako gospodarimo.) — V ponedeljek 16. junija se je poročila Šekli Katarina z Alojzem Uršičem s Svignega. Obilo sreče! Pripomnimo, da smo imeli od novega leta sem pet porok, dve rojstvi in en smrten slučaj. — Nekateri so začeli bolj umno gospodariti. Škropijo krompir. Sadno drevje pa je še vedno priča naše zanikrnosti. Letina kaže dobro. Le košnja je srednja, čeprav smo računali na boljšo.

S Pivke.

Koče pri Slavini. — Letina je letos dobro pokazala; le da ne bi prišla toča kot lani. Zaslužka, kakor kažejo nedeljski sprehodi, je tudi še precej. — Zadnjič je bilo pri Sv. Trojici prav prijazno. Samo nekateri fantje so se tako obnašali, da bi bilo bolje, če bi bili doma ostali.

S Krasa.

Temnica. — V soboto sta se poročila Stepančič Vinko in Ema Pahorjeva iz Temnice, št. 34. Mladenci so jima naredili tudi lep slavolok. Obilo sreče!

Tomaj. — (Ples pa le mora biti.) — Farni praznik sv. Petra in Pavla smo odpraznovali prav slovesno. Slovesno sv. mašo je pel mons. Kraček iz Trsta; domači g. župnik pa je vodil pevski zbor, ki je izvrstno izvajal mašo Detéta Jezusa. Procesija je, zaradi majhne rose, odpadla. — Semenj je bil dobro obiskan. Terana smo tudi precej potočili. — Brez plesa seveda ne odpravimo tudi na praznik sv. Petra. Nadebudnega naša raščaja iz šolskih let je bilo dovolj pri plesu in še celo v družbi mamic. Po plesni udeležbi sodeč ni pri nas ne mizerije in ne suše. — Pojavil se je slučaj škrlatine; oblastvo je hišo zaprlo in zastražilo.

Komen. — (Smrt zaslužnega moža.) — 1. julija je umrl 57-letni Jožef Kovačič iz ene najstarejših ko-

menskih družin. Bil je nad 20 let cerkveni pevec. Znan je bil tudi kot več poznavelec živinskih bolezni in je rad pomagal. Kljub obilnemu poljskemu delu je bil pogreb v sredo dopoldne nad vse veličasten. Pet č. g. duhovnikov je šlo za pogrebom. Pevci so kar tekmovali, da bi svojemu tovarišu lepo zapeli. Pokojniku ohranimo blag spomin!

Sveto. — V starosti 61 let je umrla Terezija Jazbec. Skrbne in dobre gospodinje se bo vsak rad spominjal. — Suša vedno bolj pritiska; bojimo se, da bo taka letina kot l. 1928. — Vina se še dobi.

Ivanji grad. — V tržaški bolnišnici je umrl mladi posestnik Alojzij Lozej, komaj 40 let star. Bil je vzgleden gospodar. Bolezen si je nakopal v vojni. Zapušča tri otročiče. Naj počiva v miru!

Trebče. — Na Petrovo smo imeli slovesno sv. mašo in procesijo z Najsvetejšim, ki ga je nosil openski dekan. Pohvaliti je treba naš pevski zbor in pridnega pevovodjo. Tudi večernice so bile lepe. Samo cerkev je bila preprazna. Pogrešali smo posebno dekleta; seveda imajo več veselja do plesa in znajo tudi že »paraguaj!«

Orlek. — (Dekleta se brani jo.) — V 26. št. »Novega lista« se je nekdo precej robato spodtaknil ob naša krila, češ da smo jih skrčile od vseh strani in da rokavov sploh nismo imele. Dotičnik je gotovo kratkoviden, ker smo imele krila čez kolena in tudi rokave do zapestij. (Tudi moda je danes taka. Op. ur.).

Nabrežina. — (Smrtna kosa.) — V četrtek opoldne je po daljšem bolehanju preminula gospa Terezija Radovičeva, soproga nedavno umrlega posestnika Valentina Radoviča. Številna udeležba pri pogrebu, ki se je vršil naslednji dan ob asistenci treh duhovnikov in s sodelovanjem nabrežinske godbe, je pričala, da je bila pokojnica pri vseh slojih spoštovana in priljubljena. Pogrešali jo bodo zlasti revni, za katere je imela vedno odprto srce. Telesni ostanki pokojnice so bili položeni v družinsko grobnico, kjer počiva njen soprog. Naj ju družijo večni sen v najlepšem miru!

Tožbe kmetov.

V zadnjem času se je po raznih predelih naše dežele zelo razširila električna razsvetljava. Nekateri električne centrale so povečale svoj delokrog, ponekod so pa nastala nove. Pri napeljevanju električnega toka preko dežele se pa pogosto dogajajo nepostavnosti. Prejeli smo v tem pogledu več ostrih pritožb. Pripeti se n. pr., da se napeljuje električni tok iz centrale v oddaljenejši kraj. Postaviti je treba drogove po travnikih in njivah. Pridejo delavci, pripeljejo drogove in žico, gredo v zemljišče, kopljejo iame, manjdrajo travo in sadeže in odidejo. Ne vprašajo nikogar za dovoljenje, ne poravnajo napravljene škode in se ne zmenijo za ugovore razsrjenih posestnikov. Navadno se še norčujejo; pravijo, da jim je bilo tako naročeno,

in gredo. Če skušajo potem oškodovanci zadevo urediti z lastnikom elektrarne, imajo mnogo potov in sitnosti, ne dosežejo pa navadno nič. Ravno tako je, če gre napeljava skozi vasi. Delavci pridejo in skačejo po strehah, kvarijo opeko, vodijo žico, kakor se jim ljubi, a ne vprašajo nikogar nič. Ako se kdo pritožuje, se zgovarjajo na gospodarje, katerih pa ni nikoli na spregled in se tudi pozneje radi prikri-

jejo. Ljudje trpe škodo in so ogorčeni.

Obračamo se zato na oblastva, v prvi vrsti na kr. prefekturo, z nujno prošnjo, da ljudem pomaga in prepriča samovoljno poseganje v lastniške pravice posestnikov. Za vsako delo na tujem svetu naj se dobi lastnikovo dovoljenje. Kjer je neobhodno, da se na pravi večja škoda, naj se prizadete stranke sporazumejo in dogovorjena odškodnina tudi točno poravna.

Kaj se sliši po svetu.

Sherlock Holmesov „oče“ — umrl,

Malo jih je, zlasti med dijaki, ki ne bi bili prebrali te ali one detektivske povesti o svetovno znanem detektivu Sherlocku Holmesu. Te povesti je pisal angleški zdravnik Arthur Conan Doyle, ki si je svojega junaka kratko malo izmislil. Slavni pisatelj Doyle je te dni v 71. letu starosti izdihnil. Pogledajte, kako burno življenje je imel, predno je prišel do slave in bogastva.

Njegov oče je bil reven obrtnik. Sin je bil darovit, že 6 let star je pisal povestice, potem je šel po svetu. Mudil se je celo po Tirolskem. Ko se je vrnil domov v Edinburg, se je lotil zdravilstva, sam ni vedel zakaj. Postal je zdravnik in šel v severna morja kot ladijski zdravnik na nekem kitolovcu. Pozneje je brodil po afriških vodah. Tedaj mu je šinilo v glavo, da bi svoje doživljanje in pota popisal. 28 let je imel, ko je napisal prvo povest, kjer nastopa Sherlock Holmes. Naslov ji je »Škrlatna pisarna«. Dolgo je tuhtal, kakšno ime bi dal svojemu junaku. Vzor je imel v svojem učitelju profesorju kirurgije Bellu, do kosti poštenem možu, ki je v vsaki stvari hotel priti do dna. Ko je povest izšla, so se je pa založniki branili. Kljub odporu je prodrla v javnost in Sherlock Holmes, mirni detektiv s pipico v ustih, je postal svetovnoznan.

Odslej je dr. Conan Doyle v vseh prostih urah, ko je v svojem ambulatoriju v Londonu čakal na bolnike, pisal romane in spomine. Spisal je 65 debelih zvezkov.

Tudi ko je bil že v starejših letih, ga je vlekel v svet. V angleško-burski vojni v južni Afriki je že blodil po pustinji Kalahari in ob velikih rekah, iščoč novih vtisov. Med svetovno vojno je obiskoval vojake celo v strelskih jarkih.

Na zadnje se je pa vrgel na spiritizem, v proučevanje sveta duhov. Tako je bil uverjen o spiritizmu, da je trdil, da je celo z Napoleonovim duhom govoril. O spiritizmu je imel nešteto predavanj.

Umrl je pa prav mirno v krogu svojih domačih, ki so ga zelo spoštovali in ljubili.

Zračni zmaj.

Ameriško vojno ministrstvo bo zgradilo novo letalo, ki bo pravcata leteča trdnjava. Letalo, ki bo iz lahkkih kovin, bo dolgo 180 metrov, široko 40 in bo letelo s hitrostjo 180 km na uro. Oboroženo bo z brzostrelnim topom

in 10 strojnimi puškami. S seboj bo imelo za 7 ton (70 kvintalov) bomb. Na vrhnjem krovu bo zgrajeno še pristajališče za 2 manjši letali. Ta leteča trdnjava bo stala čedno svoto 85 milijonov lir. — Koliko lačnih bi lahko Amerika s temi milijoni nasitila!

Bolnišnica za milijarderje.

V najodličnejšem delu Njujorka so otvorili bolnišnico, ki je brezdvomno najdražja na svetu. Stane 4 milijone in pol dolarjev, tedaj čez 85 milijonov lir. Med ustanovitelji bolnišnice, ki je najmodernejša in nadvse razkošno opremljena in bo sprejemala samo ljudi, ki premorejo par desetih milijonov, sta tudi znana milijarderja Morgan in Rockefeller.

Zanimiv pesnik.

V 22. številki »Novega lista« pogledajte še enkrat, kar je pisano o zanimivem ameriškem pesniku Johnu Key, ki je hodil po Slovenskem in razsipal denar s prgiščem. Vse mogoče so govorili potem o njem. Celo za skrivnega boljševiskega vohuna so ga imeli. Zdaj so ga pa proglasili za norca. Do tega je pa tako le prišlo. Pesnik, ki ima od sile denarja, je šel v Friedrichshafen, kjer gradijo velikanke zrakoplove. Mož je tvrdki ponudil denar za 10 zrakoplovov, ki naj bi pluli okoli sveta in metali dol letake s protesti proti versajski mirovni pogodbi. — Nekateri pa menijo, da je Key le bogat šaljivec, ki skuša v vročem poletju zabavati zaspano javnost.

Veseli študent.

Konec šol je. Počitnice se pričenjajo, posebno vesele za dijake, ki so dobro položili izpite. Med temi je bil tudi 18-letni gimnazijec Rebul v avstrijskem mestecu Gmundenu. Fant je dobro naredil zrelostne skušnje, pa ga je potem veselje nad tem tako prevzelo, da je šel na glavni mestni trg ter tam porezal vse električne žarnice in vse žice. Tako se je vsaj na policiji branil. Veselega študenta so dali na hladno.

Nova »znanost«.

Moskovska »Pravda« javlja, da je imenovan za profesorja na visoki šoli »za komunistično propagando v zapadni Evropi« Maks Hele. Novi profesor bo poučeval »teorijo in prakso državljskih vojen.« Iz tega pouka naj bi komunistična mladež črpala navodila za poulične borbe v bodočih revolucijah. Maks Hele je bil znan kot sposoben komunističen agitator v Nemčiji.

Dobra misel.

Toni Finale je bil eden izmed mnogih njujorških snažilcev čevljev. Toda pred kratkim je začela Tonetova obrt pešati. Pa si jo izmislil zvita buča. Kupi si pri starinarju visok cilinder in frak, na desno oko si potlači steklo od žepne ure, da je izgledalo kot monokel. Krtače in čistila spravi prebrisan Toni v ličen kovčeg in se postavi na vogal. Kar naenkrat se je vse trlo pri snažilcu v fraku, cilindru in z monokljem. Danes zasluži premeteni Toni več kot marsikateri mimoidočih gospodov.

Težka so beračeva pota.

G. Gordon je ravnatelj velikega orkestra v Chicagu v Ameriki in sam priznan goslar. Že neštivilnokrat je pri nastopih v koncertnih dvoranah žel burno navdušenje in zaslužil velike svote. Pa mu je švignila onega dne v glavo svojevrstna misel. Preoblekel se je v berača in se postavil s svojo vijolino na najbolj prometna križišča mesta. Igral je najbolj privlačne stvari in skušal očarati mimoidoče. Toda le malokdo se je ustavil in prisluhnil in zelo skromni so bili darovi, ki jih je nabral dozdevni berač — slavni umetnik.

Kje so fantje?

Nekaterim bo nemara znano, da so pred kratkim prišli domov bogati grški fantje iz Amerike vsak po svoje deklet. Dva parnika srečnih nevest se je potem odpeljalo v deželo sanj. Ta akcija je vzpodbodla tudi druge države, da so se začele zanimati za osamela dekleta. Po uradnih podatkih je največ godnih fantov na Balkanu. V Romuniji je 100.000 moških več kot žensk, na Bolgarskem 13.000 več. Majhna Luksemburška vojvodina ima 5000 fantov na razpolago. Še bolj ugodno polje pa je v Ameriki, zlasti v južni. Povsod tod so ženini na razpolago, le ...

Policisti v kopalnih hlačkah.

V sedanjih vročih dnevih, ko človeka naravnost vleče v hladilne valove morja in rek, se večkrat razjeziš, ko vidiš razne nerednosti in nedostojnosti med plavači. Drugod delajo pa zastopnikom javnega reda te stvari še več préglavci. V bližini Berlina se je kopalno več ljudi na prepevedanih krajih. Prihiteli so stražniki in začeli razganjati kopalce. Oni, ki so bili v vodi, so se pa poredno posmehovali, češ nam ne morete doživeti. Pa so se zmotili. Policisti so slekli obleko in v kopalnih hlačkah ter z gumijevimi pendreki skočili v vodo in pregnali nepokorneže. Občinstvu na obrežju pa ta vnema ni ugajala. Začelo je metati na varuhe reda kamne in jih obsipavati z žaljivkami. Šele tovariši, ki so prihiteli stražnikom na pomoč, so očistili obrežje in rešili policiste v hlačkah iz stiske.

Smrtna postelja.

V bližini Vicence v Zg. Italiji je nek Viktor Zarantonello legel tik železniškega tira k počitku. Glavo je naslonil na tračnico in trdno zaspal. Ne srečnež ni niti slišal tovrstnega vlaka, ki je privozil mimo in mu naravnost odsekal glavo.

Pradede iščejo.

Amerika je še nova dežela. Rodbine nimajo slavnih pradedov, kot je to v Evropi navada. Posebno denarni mogotci, ki so uverjeni, da se za denar vse dobi, to kaj težko občutijo.

Še lani se je dosti govorilo v Franciji o nekem ameriškem milijarderju, ki je kupoval stare viteške gradove, jih dal lepo razložiti, kamenje in trhlubo spraviti v zaboje po številkah in čez mesec dni je že kje v ameriški preriji stal sivi viteški grad, prinešen iz Evrope. Toda gradovi se že še dajo prenašati, nikakor pa ne rodovniki, s katerimi bi se milijarderji radi pobahali, češ da sega njih rod v davno preteklost. Po stari slavi hrepenečim bogatinom pomagajo štiri tvrde, ki ti za drag denar izbrskajo iz starih bukev, da si potomec kakih zgodovinskih junakov. Posebno se odlikuje v tem oziru »genealoški (rodoslovni) urad« drja Jordana v Bostonu. Mož je dokazal, da je prednik bivšega predsednika Coolidgeja sam Karl Veliki. Znani milijarder Pierpont Morgan da je pa celo pozen potomec kralja Davida. In tako gre po vrsti naprej. Dr. Jordan dokazuje, da so vsi bogatini potomci slavnih mož, pri tem pa sam bogati in nazadnje bo še sebi poiskal praočeta.

Pošta v Italiji.

V starih časih je bilo dopisovanje zelo malo v navadi. Gospodar je navadno poslal na pot sužnja, ki je ustno sporočil, kar je imel povedati. Za časa rimske republike so Rimljani uvedli poštno službo s pomočjo posebnih selov. Nadzornik selov, ki so prenašali uradna sporočila, je bil »cursor publicus«, za zasebna pisma pa se je bilo treba zglasiti pri »tabellarius«, ki je po svojih ljudeh poskrbel za prenos. Pisma so bila lešene tablice s tenko plastjo voska, v katerega so črke vrezavali. Od teh tablic je tedanji poštar tudi dobil svoje ime »tabellarius« ali tabličar. Za časa cesarja Dioklecijana je rimska država zgradila trdne ceste v najbolj oddaljene pokrajine. Te ceste so porabljali konjeniki, ki so prenašali pošto.

V srednjem veku je bila Cerkev prva sila na polotoku. Večina selov je bila v njeni službi. Začetek dobro urejene poštne službe pa je ustvarila v 12. stoletju bolonjska univerza. Nastavila je stalne sluge, ki so prenašali pošto študentov njih staršem. Te pošte so se posluževali tudi drugi meščani. Bogate rodbine, n. pr. Visconti v Milanu, so imele lastne poštne sle. Iz te zasebne pošte se je razvila javna. V beneški republiki je že zgodaj bilo v navadi, da so ob nedeljah tekali uradni sli med posameznimi mesti in prenašali razpise doža in državnega sveta. V 16. stoletju so zasebne pošte strogo prepovedali. Vsaka država je organizirala pošto na svojem ozemlju. Težko pa je bilo pošiljati pisma preko državnih mej. To vprašanje je bilo rešeno, ko so l. 1878. ustanovili svetovno poštno zvezo s posebnim uradom v Bernu. Danes lahko pošlješ

pismo iz najbolj zakotne vasice kamorkoli v širni svet. — Tu se vidi, kaj premore človeška vzajemnost.

Pozdravi rojakov.

Po šestih mesecih se oglašamo iz Francije in pošiljamo vsem v domovini tople pozdrave.

Vončina Jože, Tušar Blaž, Kosmač Anton iz Poljane pri Cerknem; Roje Franc, Čelo pri Cerknem; Možina Martin, Novaki; Čermelj Ivan, Budanje pri Vipavi.

Tarciennes, Belgija.

Slovenski izseljenci se oglašamo iz Belgije in pošiljamo lepe pozdrave vsem našim domačim in tebi, »Novi list«. Delamo v premogokopu. Naše delavske razmere so še dovolj dobre, če ravno si le pri brleči svetilki 600 metrov pod zemljo služimo kruh.

Rejec Ivan, Srednja Kanomlja; Kavčič Franc, Jelični vrh; Kavčič Ivan, Jelični vrh; Frelj Jožef, Ledine; Vechar Leopold, Gore nad Idrijo; Mrak Franc, Gor. Tribuša; Ličar Ludvik, Gor. Tribuša; Skok Ignacij, Gor. Tribuša; Kavčič Anton, Ljubin pri Tolminu; Kavčič Franc, Ljubin pri Tolminu.

Pozdravi rudarjev iz Aoste.

Rudarji, ki smo zaposleni v tukajšnjem železnem rudniku, se oglašamo, da ne bi mislili, da se ne spominjamo več naših rojstnih krajev.

Lepe pozdrave pošiljamo staršem, bratom in sestram, ženam in otrokom, prijateljem in znancem in »Novemu listu«, — ki nas redno obiskuje. Pavšič Viktor in Šuligoj Štefan iz Lovkova pri Čepovanu; Maver Mihael, Logaršče pri Sv. Luciji; Stergar Vinko, Avšje pri Levpi; Pavšič Anton, Plave.

**ZOBNI ZDRAVNIK
dr. ERVIN NETZBANDT,**

kirurg,

sprejema v **IDRIJI**

vsak dan od 9. — 12. in od 3. — 5. popoldne.

Ob nedeljah in praznikih od 8.—11.

Gospodarstvo.

Trg kmečkih pridelkov.

Trst, 8. julija:

do 240, breskve 260 do 360, marelice Sadje: Črešnje 280, hruške 120 do 360.

Zelenjad: Radič 50 do 200, prav mlad 300, zelje 60, solata 60 do 70, fižol v stročju 110 do 120, bučice 60 do 80, kumarice 60 do 70, jajčevc (melancane) 240 do 280, špinača 80, grah (kraški) 240, blitva 60, pesa 60, paradizniki 130 do 140.

Krompir 40.

Gorica, 9. julija:

Sadje: Črešenj je dnevno še kakih 10 kvintalov, večinoma iz Tarčenta; cena 280 do 300. Breskev je dnevno 15 do 25 kvintalov po 300 do 400, drobne 200 do 250. Domač hrušk je malo,

ZAHVALA.

Z žalostnim srcem naznanjamo, da je dne 30. pr. m. po kratki, a mučni bolezni izdihnil svojo blago dušo naš ljubljeni soproj, oče in tast

JOSIP KOVAČIČ,
posestnik.

Na tem mestu izrekamo iskreno zahvalo vsem, ki so pokojnika na katerikoli način počastili. Naša posebna zahvala pa č. g. dekanu in vsej duhovščini za spremstvo na njegovi zadnji poti dne 2. t. m., dalje sorodnikom, prijateljem in znancem, vsem darovalcem vencev in cvetja, pevskemu zboru za žalostinke in vsem, ki so nas žalujoče tolažili. Bog povrni vsem!

Komen, 2. julija 1930.

Žalujoči družini Kovačič — Pipan.

**ZA OBUVALO RABITE
SAMO ČISTILO**

LODIS,

**KI USNJE OHRANI, OMEČI
IN OSVETLI.**

Izdelek tvrdke „SIDOL COMPANY“ - Trst, via S. Zaccaria 4.

ij večine so iz notranjosti; domače po 220 do 230. Jabolke po 110 do 150, cimberji in drobne slive 150 do 180, marelice (so slabo obrodile in jih je zelo malo) po 300 do 350, drobne smokve (fige) po 100 do 120, debele repnice po 220.

Zelenjad: Fižol v stročju 100 do 130, kumarice 40 do 60, solata 60 do 70, bučice 20 do 30, blitva 40 do 50, paradižniki (večinoma tržaški) 120 do 130, paprika 300 do 350, rdeča pesa 50 do 60, grah (gorski) 180 do 200, kapus 50 do 60.

Krompir 35, jajca 40 do 45, maslo 10.50 do 11.

Opomba: Blago gre večinoma v avstrijska letovišča in alpska mesta, kot so Beljak, Celovec, Bad Gastein, Inost, Solnograd itd.

Modra barva in muhe.

V modernih hišah barvajo kuhinje z modro barvo, ker se je izkazalo, da muhe ne morejo trpeti take barve. Nekatera mesta so na podlagi tega odločila, da morajo biti vse mlekarne in sladničarne modro barvane.

ŽETEV IN ŽITNA SHRAMBA.

Žeti moraš par dni (2 ali 3), predno žito popolnoma dozori. Nato ne pelji snopov takoj na mlatilnico, temveč jih pusti na njivi v kopicah vsaj skozi 4 do 5 dni, da žito popolnoma dozori.

Omlačenega žita ne smeš pustiti v vrečah in tudi ne v zato pripravljenih žitnicah, temveč ga moraš razprostreti na podu. Plast naj ne bo debelejša od ene pedi (najbolje okoli 15 cm). Na pod naj ima zunanji zrak prost dostop, da se žito dobro osuši. Sušenje žita pospešuješ s prezračanjem žita, katerega moraš vsaki dan premetati z leseno lopato. Premetavati moraš žito vsak dan vsaj skozi dva tedna, potem ga spravi v žitno shrambo.

Žitna shramba.

Za žitno shrambo služijo predvsem skrinje ali posebne omare z globokimi predeli, večje kot jih imajo trgovci za moko. Nekateri so odkrite, druge pokrite.

Predno spravimo žito, moramo shrambo dobro prečistiti. Umljivo je, da je treba shrambo pomesti, odstraniti ves prah, a to ne zadostuje. Treba jo je tudi razkužiti, kar napravimo najbolje z žveplom, ki zamori s svojimi plini vsa živa bitja, pa tudi vse trose glivičnih bolezni. V shrambi zažgi nekoliko žvepla. Med tem časom (in najbolje še nadaljnjih 24 ur) moramo držati vse zaprto, da žvepleni plin dobro opravi svoje delo. Po 24 urah prostor dobro prezračimo.

Kdor noče žitne shrambe razkužiti z žveplom, naj vse vsaj dobro prebeli z apnenim mlekom (v vodi raztopljenim apnom), ki je tudi izborno sredstvo proti glivičnim boleznim, kot je plesen in od te izvirajoča zaduhlost.

Ogljikov solfur.

Če bi postalo žito v dobro razkuženi shrambi kljub temu črivo, (ker

smo z žitom spravili v shrambo škodljivca), moramo žito razkužiti z ogljikovim sulfurom (solfuro di carbonio). Na vsakih 100 kg shranjenega žita vzamemo po 40 gramov ogljikovega sulfura, ki je smrdeča tekočina. Ogljikov solfur denemo v kozarce, katere postavimo vrh žita. Tekočina se sama spremeni v plin in pronikne skozi celotno žitno plast, kjer zamori vsako živo bitje.

Z ogljikovim sulfurom moramo skrajno pazljivo ravnati, ker je zelo hud strup in zelo lahko vzplamti. Kdor je začel razkuževati žito z ogljikovim sulfurom, naj 24 ur ne hodi v shrambo, na noben način pa ne z lučjo in tudi ne s prižgano cigareto. Pod žitno shrambo naj nihče ne spi, če ni pod, oziroma strop trden in dober; ravnatoko naj nihče ne spi v neposredni bližini shrambe, če so stene samo lesene. Po 48 urah odpremo vsa okna in vrata, da se plin razprši. Po odstranitvi kozarcev je treba tudi vse žito dobro prezračiti, dobro prezvejati.

Kdor hoče rabiti ogljikov solfur, naj se točno drži teh navodil.

ŽIVALI IN VODA.

V vročih in soparnih dneh ne sanja samo človek o vodi. Živalim je celo bolj potrebna kot hrana. Saj obstoji živalsko telo več kot za polovico teže iz vode.

Naloge vode.

Žival uživa večinoma suho hrano. Slina v gobcu jo razvlaži in premoči, da postane laže prežvečljiva in da jo žival tudi laže požre. Že pod vplivom slin v gobcu se izlužijo iz krme nekatere snovi, predvsem sladkor. Najbolj se pa hrana stopi v želodcu in v čreveh, kjer delujejo posebni sokovi, ki so večinoma iz vode. Ko je krma v želodcu in v črevesih prebavljena, prestopijo proste redilne snovi v žile in od tod po vsem telesu, od ušes do repa. Glavna sestavina krvi je zopet voda.

Voda odvaža iz živalskega telesa škodljive snovi skozi mokrila ali v obliki pare skozi pljuča. Voda uravnava nadalje živalsko toploto, ki se napravlja pri napornem delu ali v hudi vročini. To delo opravlja voda z izhlapevanjem.

Kaj, če vode manjka?

Že iz rečenega je razvidno, kako važna je voda za živalsko telo. Živina oboli, če nima več časa dovolj vode. Radi pomanjkanja vode se kri kmalu zgosti, telesna toplota se poveča in žival lahko pogine. Če ni v telesu dovolj vode, je prebava nepopolna. Mnogo redilnih snovi gre v blato, druge pa ne morejo v kri, ker so v pregosti raztopini. Pregosta mezza v želodcu in v črevesju izvleče vlago tudi iz črevesnih tkanin, črevesa postanejo manj odporna proti boleznim, prva posledica je driska.

Žeja umori žival prej kot lakota. Posebno nevarno je pomanjkanje vode nedorastli, rastoči živini. Oboli ti že, če jo neredno napajaš.

Kakšna bodi voda?

Kot želi človek piti le čisto, svežo in brezbarvno vodo, tako jo ljubi tudi žival. Voda ne sme dišati po ničemer. Seveda pije žival tudi umazano vodo iz kraških mlak, a jo pije le za to, ker nima boljše. Premrzla voda je tudi živali škodljiva, ker nastane v prebavilih prevelika razlika med popito vodo in okolico. Žival se lahko prehladi in oboli. Voda je najboljša, če ima 14 do 16 stopinj toplote. Kdor napaja s premrzlo vodo, trati krmo, zakaj žival je uporabi mnogo samo za to, da pridobi zgubljeno telesno toploto.

Dobro napajalno vodo nam dajo potoki in reke. Taka voda je mehkejša kot studenčnica in trša kot deževnica ali kapnica. Studenčnica, ki ima v sebi navadno mnogo apna, je tu pa tam vendar na mestu, posebno če krma mimo živali s krmo iz močvirnatih krajev, kjer je manj rudninskih snovi.

Umljivo je, da ne smemo imeti v bližini vodnjakov za napajanje gnojnikov. Gnojnica bi laoko vodo zastrupila. Voda v kraških mlakah in lužah je lahko vir bolezni, če mlak vsako leto — če le mogoče večkrat — ne očistimo vsega gnijočega rastlinstva.

Koliko vode potrebuje žival.

Krava popije dnevno 30 do 40 litrov vode, novomolzna tudi do 60 litrov. Konj popije dnevno 20 do 30 litrov, prašič 6 do 8, ovca pa do 3 litre. Iz tega sledi, da popije prašič sorazmerno največ vode.

Količina vode pa ni vedno enaka. Zavisi od krme, pasme, poletnega časa, molznosti itd. Če dobiva žival svežo krmo, ne potrebuje toliko vode, kot če uživa suho. Debela in molzna žival porabi več vode kot stara, mršava jalovka.

Žival navadno sama ve, koliko vode potrebuje. Ni torej podobna pijancu, ki ne ve, kedaj ima dovolj vina. Zato skušajo moderne hleve tako urediti, da pije žival, kadar se ji zljubi in kolikor hoče. Če žival preveč pije, je navadno kriv človek, ker je žival dobila preveč soli ali ker je bila dolgo časa žejna, zelo izdelana in v preveliki vročini. Zelo nevarno je, če pride žival po hudi in dolgotrajni žeji k vodi ter se je preveč napije. V takih slučajih nastane skoraj redno driska.

Žival napajamo navadno dvakrat na dan (konje trikrat). Zelo važno je, da držimo kakor pri krmljenju strog red. Najboljše je napojiti žival pol ure po dokončanem krmljenju.

Trte divjajo — jagode se osipajo.

Takih poročil smo dobili precej z dežele. Kako odpomoči? Ponokod se je grozdje osulo, ker ga je uničila peronospora takoj ob cvetenju. Če se je pa osulo, ker so trte prebohotno rastle, je vzrok v zemlji. Taka zemlja ima preveč dušičnatih snovi in premalo fosforove kisline in kalija. Najbrže so tako trto obilno pognojili s hlevskim gnojem, gnojnico ali umetnim dušičnim gnojilom. Kdor hoče imeti dobro razvite jagode in močne grozde, mora v bodoče skrbeti, da gnoji tudi s fosforovo kislino (superfosfat, Thomasova žindra) in kalijevo soljo.

Razširjenost čebelarstva.

Nemški list »Bienen-Vater« pravi, da pride v Švici in na Španskem na vsakih 1000 ljudi po 66 panjev, v Jugoslaviji 58, v Avstriji 57, v Romuniji 48, v Češkoslovaški 38, v Ukrajini 37, na Poljskem 33, v Franciji 32, v Nemčiji 25, na Danskem 22, v Italiji 16, na Holandskem 13, v Norvegiji pa 7 panjev.

Ce mlade trte slabo rastejo,

zalij jih sedaj z razredčeno gnojnico. Gnojnici dolij še dvakrat toliko vode ter zalij vsako trto s 4 do 5 litri tako razredčene gnojnice. Zalivaj proti večeru. V teku tedna boš že videl uspeh.

Nove postave.

POSREDOVALNI URAD ZA KMEČKO DELO.

Kakor v drugih pokrajinah, tako se je ustanovil tudi v Gorici posredovalni urad za kmečke delavce (Ufficio provinciale per il collocamento dei lavoratori agricoli, Corso Verdi 24).

Poljedelci morajo vzeti v delo le brezposelne kmečke delavce, ki so vpisani pri novo ustanovljenem uradu. Zato morajo gospodarji zahtevati izkaznico posredovalnega urada, ko sprejemajo brezposelne na delo. Gospodar, ki sprejme nevpisanega brezposelnega delavca, mora plačati za vsakega delavca kazen po 50 do 300 lir, skupno največ 3000 lir. Gospodar je tudi dolžan prijaviti sprejem in odpust delavca, drugače ga zadene kazen 30—2000 lir za vsakega delavca, ki ga je sprejel, in 200 do 4000 lir za vsakega, ki ga je odslovil, ne da bi ga bil prijavil posredovalnemu uradu.

GOSPODARJEVA ODGOVORNOST ZA ŽIVINO.

Gospodar odgovarja za škodo, ki jo napravi njegova živina. Tudi če ti živina zbeži in za časa bega napravi kakšno škodo, si zanj odgovoren in moraš plačati odškodnino. Istotako odgovarjaš za škodo, če se ti živina izgubi.

Odgovornost za tujo živino.

Recimo, da si si izposodil od soseda konja. Če napravi konj, dokler je pri tebi, škodo, si zanj odgovoren in jo moraš poravnati. Sosed ti pa mora povrniti odškodnino, če je konj povzročil škodo zaradi »muh« in pogreškov, na katere te lastnik ni opozoril.

Kdaj ni gospodar odgovoren?

Gospodar ne odgovarja za škodo, ki jo je napravila njegova živina:

1. Če je živina napravila škodo le slučajno. Vzemimo, da se ti je vol pri oranju splašil in da ti nisi mogel preprečiti škode; v tem slučaju ne odgovarjaš za škodo in nisi dolžan plačati odškodnine.

2. Če tretja oseba zdraži ali splaši tvojo živino, mora odškodnino za škodo plačati tretja oseba in ne gospodar živine.

3. Če oškodovanec sam zakrivi škodo, ki mu jo napravi tvoja živina.

NOVA UREDBA POSOJILNIC.

Ministrski svet je v svoji zadnji seji odobril nov zakonski načrt za posojilnice. Zakonski načrt določa, da bodo smeli biti člani na novo ustanovljenih posojilnic le poljedelci in obrtniki, ki so obenem člani kmetijskih in obrtniških sindikatov.

Delež ne bo smel biti manjši od 100 lir.

Tudi najmanjše število članov bo po zakonu točno določeno.

Važna naloga posojilnic bo ta, da bodo posredovale med posestniki in denarnimi zavodi, ki se pečajo z agrarnim kreditom. Ti zavodi ne bodo imeli neposrednega stika s posestniki tam, kjer obstoji posojilnica.

V zakonu bodo določeni tudi zavodi, pri katerih bodo morale posojilnice naložiti najmanj 20% vlog.

O važni uredbi bomo še poročali, ko bo objavljen zakon.

NAZNANILO.

Podpisani sporočam, da sem prevzel že nad 50 let staro in dobro vpeljano

CVETLIČARNO IN TRGOVINO SEMEN

kot naslednik g. Hnatiszyna.

Najvljudneje se priporoča

JOSIP BANDELJ — GORICA,
Piazza Vittoria, (na Travniku) 6.

Zobozdravniški ambulatorij

TRST - - Via delle Sette Fontane 6.

Izvršuje točno vsako delo z zlatom in kavčukom. Našim ljudem z dežele poseben popust za potne stroške. Govori se slovenski. — Delo zajamčeno! — Odprto od 9.—13. in od 15.—19. Ob nedeljah od 10.—12.

Računovodja

(ragioniere), domačin, oblastveno potrjen, daje nasvete za vpeljavo trgovskih knjig, ki jih trgovci in obrtniki po novih zakonskih določilih morajo uvesti s 1. julijem t. l.; prevzame nadalje vodstvo trgovskih knjig bodisi na strankinem domu ali v svojem uradu; sestavlja bilance in inventarje ter sprejema vsa v knjigovodstveno stroko spadajoča opravila. Rag. Ciril Zorzut, Gorica, via Codelli 3, pritličje.

Kmečka posojilnica v Šmartnem vabi člane na

REDNI OBČNI ZBOR,

ki se bo vršil dne 27. julija 1930. ob treh popoldne v uradu posojilnice. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva, 2. odobritev računskega zaključka za l. 1929., 3. volitev načelstva in nadzorstva, 4. slučajnosti. — V slučaju nesklepčnosti se bo vršil pol ure pozneje drugi občni zbor z istim dnevnim redom, ki bo sklepal veljavno ne glede na število navzočih članov. Načelstvo.

VELIKA RAZPRODAJA

vsega poletnega blaga pri tvrdki

S. LEVI, Trieste, via S. Lazzaro 9.

Par primerov:

Batist v barvah za perilo	a L 1.90
Svile za obleke	a L 3.50
Madapolan	a L 1.90
Borgo za srajce	a L 2.80
Panama za srajce	a L 2.80
Najfinejši popelin	a L 3.50
Platno »natural«	a L 3.20
Svila za perilo	a L 1.90
Pelle uovo, fino	a L 3.50
Gobaste brisače	a L 3.50
Platnene brisače na meter	a L 2.90
Cajh za moške obleke	a L 6, 9, 10

itd. itd. Za krojače poseben popust. Velika izbira volnenega blaga za moške obleke. Češko platno za pernice — izredna prilika.

Beli prtii	a L 0.90
Namizni prti na meter	a L 4.20
Črn saten	od L 3.— naprej

Velika izbira nogavic, maj itd.

Pazite na številko!

KABINET ROENTGEN

Primarij

dr. DE FIORI AUG.

GORICA, Corso Vitt. Eman. III. št. 14-11
od 9. — 12. in od 2. — 4.

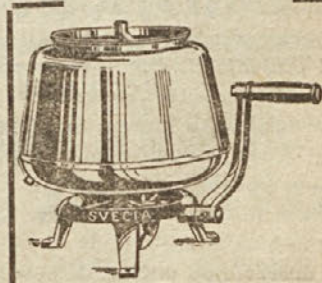
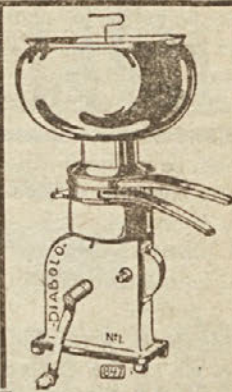
Ne kupna cena, marveč vzdrževalni stroški in trajnost naredeposnemalnik cenene ali dragega. Dolgo trajajo brez popravil samo pristni posnemalniki in pinje „DIABOLO“.

KMETJE!

Ne izbirajte, kar je poceni, marveč kar je dobro!!!

Za pojasnila se obrnite na

Vittorio Jonson — GORICA,
Via Contavalle 4-II, (Casella 25).

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje št. 487: Sem edini sin še živeče matere. Ker sem bil še mladoleten, sem se z njenim dovoljenjem poročil na dom, čez leto dni me je pa spodila od hiše. Ali imam pravico kaj zahtevati? — **Odgovor:** Dokler mati živi, nimate pravice ničesar zahtevati od hiše. Ko mati umrje, Vam mora, če nimate sester, zapustiti najmanj polovico premoženja. Če pa umrje brez oporoke, pritiče vse premoženje Vam.

Vprašanje št. 488: Delam pri nekem podjetju v Trstu, ki mi odtrguje od plače samski davek. Sedaj pa je davkarija obremenila še mojega očeta, tako da plačujem dvakrat samski davek. Kako naj uredim zadevo? — **Odgovor:** Davkarija v Trstu naj Vam da potrdilo, da plačuje za Vas že podjetje. To potrdilo pošljite očetu, da ga predloži domači davkariji. Istočasno naj oče napravi prošnjo na davkarijo, da mu vrne zneske, ki jih je po nepotrebnem plačal.

Vprašanje št. 489: Kakšno mazilo mi svetujete, da bodo kosti (človeške) bolj rastle? — **Odgovor:** Mazila ni. Pač pa Vam priporočamo ribje olje in obilo, obilo sadja in zelenjave.

Vprašanje št. 490: Roko sem si zastrupila in sedaj je v členkih zatala. Pravijo, da bo prišla zopet v tek le z »mecanoterapio«. Ali se dobi taka v Gorici? — **Odgovor:** Je ni. Vsak dan kopajte bolno roko v gorki vodi in jo pogoma masirajte (drgnite) ter jo skušajte preigibati. Seveda morate pri tem vztrajati delj časa: v začetku pojde težko, a uspeh ne izostane.

Vprašanje št. 491: V mladih letih sem lahko izgovarjal črko »r«, sedaj mi pa nekaj zapira gladko izreko. Kaj naj napravim? — **Odgovor:** Skušajte zelo pogostoma glasno izgovarjati besede, ki vsebujejo črko »r«. Če boste vztrajni v teh vajah, boste dosegli uspeh.

Vprašanje št. 492: Oče je sklenil s sosedom kupno-pogodbo, ki se pa uveljavi komaj po preteku 5 let, če dotičnik ne poravna nekega dolga. Registrski urad zahteva pa že sedaj od očeta pristojbino, čeravno je oče izjavil pri pogodbi, da ne sprejme nikakih stroškov. Kdo je dolžan plačati, oče ali sosed? — **Odgovor:** Za pristojbino sta odgovorna oba, kupec in prodajalec. Ker je bila pogodba prijavljena registrskemu uradu, je treba pristojbino plačati tudi pred potekom 5 let. Če plača oče, naj zahteva od prodajalca, da mu plačani znesek povrne. Še boljše je, ako gre oče na registrski urad in zadevo pojasni. Ta naj zahteva potem plačilo od prodajalca.

Vprašanje št. 493: Postal sem glavni dedič ter izplačal bratom in sestram nujne deleže. Ali imam še vedno dolžnost plačevati za brate in sestre bolniške stroške ter jih vzdrževati v slučaju brezposelnosti? — **Odgovor:** Če ni drugih bližnjih sorodnikov, ste Vi dolžni poravnati bolniške stroške in brate in sestre vzdrževati v potrebi.

Vprašanje št. 494: Ali bom služil točno 18 mesecev ali kaj več, če napravim prošnjo za nastop vojaške službe pred rednim vpoklicem? — **Odgovor:** Služili boste največ 18 mesecev.

Vprašanje št. 495: Moj vodnjak dobiva vodo s strehe, katero pa sosedovi golobi navadno onesnažijo. Ali morem to zabraniti? — **Odgovor:** Sosed je odgovoren za vso škodo, ki Vam jo povzročajo njegovi golobi. Ker pa v Vašem slučaju ni neposredne škode, temveč je le nevarnost za dobroto vode in kako bolezen, lahko dosežete od občine, da sosedu prepove spuščanje golobov na prosto.

ALL' ECONOMIA FAMILIARE
Trst - Piazza Ponterosso N. 5

Ker smo že globoko v
poletni dobi,
razprodajamo

vse

poletne predmete
po znižanih cenah.

OKORISTITE SE S TO PRILIKO!

Kdor kupi za več ko 20 lir
blaga, prejme še dar.

NAJTRONEJŠE POKIŠTVO

IN ZAJAMČENO
PO NAJNIŽJIH CENAH

dobite v tovarni

G. BIECHER

TRST — Via dell' Istria 27.

Najbolj moderne sobe, kuhinje in
jedilnice. Razpošiljamo po deželi.
Veliki popusti!

Dott. GIUS. COMEL,

specialist za bolezni v
ušesih, nosu in grlu,

bivši operater na univ. klinikah prof. Neumann in Hajeka na Dunaju in asistent prof. Brunettija v oddelku za nosne in ušesne bolezni v mestni bolnišnici v Benetkah. Sprejema od 9-11. predp. in od 3-4. pop. Gorica, Via Garibaldi II (prej Teatro)

Gostilna „Alle CORRIERE“

(tik Caffè Fabbris)

v TRSTU — via Romagna št. 4.

Domača kuhinja, vipavsko in istrsko vino ter kraški teran. — Postajališče potniških avtomobilov in ljudi z dežele.

LASTNA ZALOGA VIHA v Trstu Viale XX Settembre 94
Vljudno se priporoča

lastnik F. STRANCAR.

LLOYD LATINO

IN

SOC. GEN. DI TRASPORTI
MARITTIMI A VAPORE
Agenzia Gorizia, Corso Vitt. Em. 5.

Hitre voznje v Južno Ameriko.

Odhodi iz Genove:

19. julija 1930. s parnikom

CAMPANA

v Rio Janeiro in Santos L 2100,
v Montevideo in Buenos Aires L 2150.

4. julija 1930. s parnikom

MENDOZA

v Rio Janeiro in Santos L 1800,
v Montevideo in Buenos Aires L 1850

Vožnja traja v Rio Janeiro 15 dni,
Santos 16 dni, Montevideo 18 in Buenos Aires 19 dni.

Prava domača hrana in postrežba!

ZDRAVNICA

dr. VILMA DOMINCO,
bivša asistentinja kr. klinike za porodništvo
in ženske bolezni v Florenci

sprejema

od 10. - 12. in 15. - 16. ure

GORICA,

ulica Corso Vittorio Emanuele III. številka 59.
Posebnost: zdravljenje z ultravijoletnimi žarki.

Civilno inženirska pisarna

dr. ing. Gaberščik Oskar,
TOLMIN,

izvršuje vsa civilno inženirska dela in vsako vrstne projekte; napravlja načrte in vse potrebno za priznanje vodnih pravic ter za žične vzpenjače; meri in parcelira zemljišča; izdeluje zemljiške skice za kupnoprojajne pogodbe; razne cenitve za privilegirana posojila itd.

Oskar Canarutto, zlatar - urar
TRST, via Matt. Ren. Imbriani št. 13.

Prodajam ob birmi nove in rabljene predmete po zelo nizkih cenah.

ZDRAVNIK

dr. G. GREGORIG

za notranje bolezni

sprejema vsak dan

od 10. - 12. in od 3. - 4. ure

v GORICI, Viale XXIV. Magg. (prej via Tre Re) št. 9. v pritličju.

PRIHRANITE SI ČAS IN DENAR,

če si pred nakupom manufakturnega blaga ogledate našo izbero in cene, ki so gotovo nižje kot v vsakem mestu.

KUPIJTE DOMA PRI

F. FURLANU V AJDOVŠČINI.

Vprašanje št. 496: Pred vojno sem delal pri notarju kupno pogodbo in tudi državni zemlje-
merec je že bil na mestu. Radi vojne pa zade-
ve nisem končal. V vojni so se vsi zapiski (tudi
notarski) izgubili. Ali moram kupno po-
godbo obnoviti in plačati vse pristojbine? —
Odgovor: Kupno pogodbo morate obnoviti, če
se je prva med vojno izgubila. Razume se, da
boste morali plačati predpisane pristojbine.

Vprašanje št. 497: Ali je pokojnina po padlih
enaka z ozirom na vojaški čin, ki so ga imeli v
avstrijski vojski? — Odgovor: V novih pokraj-
nah se ne vpošteva pri odmerjanju pokojnine
vojaški čin v avstrijski vojski. Vsi vpokojenci
dobijo enako pokojnino.

Vprašanje št. 498: Stanujem v italijansko-ju-
goslovanskem obmejnem pasu in bi rad dobil
dovoljenje za prehod čez mejo. Rabim ga za
obisk znancev. Kje ga dobim? — Odgovor: Če
hočete obiskati znanca v inozemstvu, morate
napraviti prošnjo za redni potni list.

Vprašanje št. 499: Pred kratkim ste pisali, da
vojni invalidi lahko dobijo delo. Kam naj se
obrnem za natančnejše informacije? — Odgo-
vor: Za brezposelne vojne invalide posreduje
njih organizacija. Obrnite se zato na bližnjo
organizacijo (mutilati di guerra).

Vprašanje št. 500: Na vodi »Reka« (gornji
Timavo) je več mlinarjev in žagarjev, ki už-
vajo javno vodo že od pamtiveka. Kdaj poteče
rok za vlaganje prošenj, da si zagotovimo naše
pravice do uživanja vodne sile, in kaj je treba
vse priložiti prošnji? — Odgovor: Pri Genio
Civile na Reki lahko natančno ugotovite, če je
bil že objavljen definitivni seznam javnih vod
za reško pokrajino. Kolikor je nam znano, do
danes še ni bil objavljen. Natančno pa lahko
ugotovite pri zgornji omenjenem uradu. Prošnjo
za priznanje pravice do javne vode je treba
vložiti v teku enega leta, odkar je bil objavljen
seznam javnih vod za reško pokrajino. Prošnjo
vam mora napraviti strokovnjak inženir. Pro-
šnji je treba priložiti predvsem strokovni oris
mlina ali žage.

Vprašanje št. 501: Materi pritiče zelo mnogo
zastankov od pokojnine po umrlem očetu, ozi-
roma možu. Ali imajo otroci, če bi slučajno
umrla, pravico do teh zastankov, četudi bi ne
napravila oporoke? — Odgovor: Da! Pokoj-
ninski zastanki pripadajo otrokom tudi brez
oporoke.

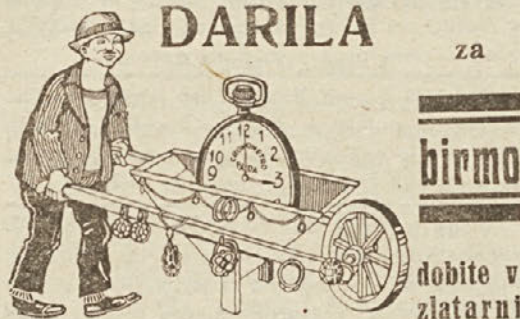
Vprašanje št. 502: S sosedom misliva za-
menjati dve parceli, da bi ju imela bliže. Ali
morava plačati pristojbino, kot če bi parceli
prodala, oziroma kupila? — Odgovor: Tudi od
zamenjalne pogodbe je treba plačati pristoj-
bino.

Vprašanje št. 503: Za 1. 1923. sem plačal 1522
lir davka za vino. Nekateri tega davka sploh
niso plačali. Slišal sem, da oblastva ta davk
vračajo. Kam naj napravim prošnjo? — Odgo-
vor: Govorica, da je bil nekaterim vinski da-
vek vrnjen, je brez podlage. Prošnje ne delajte,
da ne boste imeli brezpotrebnih stroškov!

Vprašanje št. 504: Mož je šel v Ameriko, de-
lal tam osem dni, nato pa v bolnišnici umrl.
Imel je staro bolezen. Ali lahko zahtevam od-
škodnino, ker so pustili bolnega čez morje? Ali
imajo delavci kakšna društva, ki dajejo v
takih slučajih podpore? — Odgovor: Ker so
pustili bolnega moža v Ameriko, ne morete za-
htevati odškodnine. Mož je delal v Ameriki le
osem dni in zato ni bil najbrž vpisan v nobeno
podporno društvo. Ravno tako ne morete do-
biti odškodnine od zavarovalnice proti nezgo-
dam, zakaj mož se ni ponesrečil, temveč umrl
radi stare bolezni.

Zobni zdravnik dr. Robert Hlavaty

sprejema
od 9. do 13. in od 16. do 19. ure
v TRSTU,
via S. Lazzaro št. 23-11.
Ob sredah in sobotah ordinira
v POSTOJNI

DARILA

za

birmo

dobite v
zlatarni

F. BUDA — TRST,
Corso Garibaldi 35, via Roma 16.

„Al buon mercato“

TRST — VIA ARCATA 16 — TRST.

Veliko skladišče moških in deških oblek; na
novo založeno z največjo izbero površnikov v
modernih barvah, črnih in plavih jopičev, mo-
dernih flanelastih in suknenih hlač v razno-
vrstnih barvah.

Velika zaloga delavskih oblek in tudi posa-
meznih hlač in jopičev.
Govorimo slovenski. Zelo znižane cene.

TOLMIN

Zdravnik - kirurg - zobni zdravnik
dr. P. Ugo Netzbandt,
izvežban na klinikah na Dunaju in v Monakovem
(na Bavarskem)
sprejema

v Tolminu vsako soboto in nedeljo
(pri drju Bussiju),
v Gorici druge dneve v tednu (via Dante10).

SEMENSKO AJDO

gorenjsko,
črno in zgo-
dnjo, ki obi-
lo rodi in da-
je izvrstno
belo moko,
dobite pri
tvrdkih

SEMENSKO AJDO

„VINOAGRARIA“
v GORICI,
PIAZZA DELLA VITTORIA 4,
(lastnik JUST UŠAJ)

Tvrdba Teod. Hribar - Gorica,

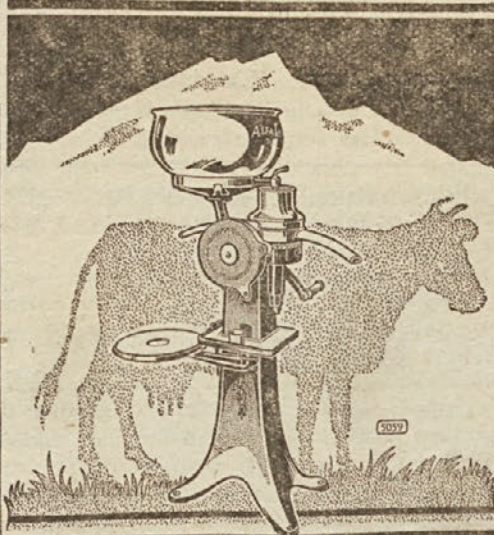
CORSO G. VERDI št. 32,

priporoča svojim starim odjemalcem domače in inozemsko blago vseh
vrst, posebno veliko izbero črnega sukna za čast. duhovščino in
platno znanih tovarn Regenhart & Raymann za cerkvene prte.

Perilo za neveste od najnavadnejših do najfinejših vrst in vse
potrebno za njihovo popolno opremo.

BLAGO SOLIDNO.

CENE ZMERNE.

ALFA-LAVAL

„ALFA LAVAL“

Vam kaže na sliki

POSNEMALNIK

(tip 1930)

z bobničem, ki ne porjavi.

Družba ALFA LAVAL

Via Farneti 5. - MILAN 119 - Via Farneti 5.

Širite „Novi list“!

Valuta — tuji denar.

Dne 9. julija si dal ali dobil za	
1 dolar	19.07 lir
1 angl. funt	92.90 lir
100 dinarjev	33.87 lir
100 šilingov (avstr.)	269.70 lir
100 čeških kron	56.67 lir
100 nemških mark	455.25 lir
100 švic. frankov	370.75 lir
100 franc. frankov	75.09 lir
100 belga	266.75 lir

Beneške obveznice 74.50; obveznice »Consolidato« 81.

Loterijske številke

Dne 5. julija 1930.

Bari	88	86	30	40	28
Florenca	79	11	42	63	77
Milan	16	42	62	2	63
Neapolj	18	64	11	4	27
Palermo	47	21	84	54	59
Rim	56	14	62	72	84
Turin	56	24	47	38	10
Benetke	21	74	83	3	4

Semnji v prihodnjem tednu.

Nedelja, 13. julija: Gorjansko, Pečine.

Ponedeljek, 14. julija: Materija, Mostovun.

Torek, 15. julija: Sveti Vinčenat.

Sreda, 16. julija: Barban v Istri, Tar.

Četrtek, 17. julija: Buzet.

TOLMIN.

**Preizkušeni
zobni zdravnik
ROBERT BERKA**
SPREJEMA
kot doslej
vsako nedeljo pri
drju Serjunu v Tolminu,
ostale dni pa
v GORICI, Corso Verdi 36.

ZDRAVNIK

dr. Gresic Adalberto,
mladi
(starejši sin),
sprejema vedno v svojem
ambulatoriju
v GORICI,
na Travniku (Piazza Vittoria) št. 14/I.
nad lekarno Cristofoletti.

Mali oglasi.

Vsaka beseda stane 50 stot., debelo tiskana 1 liro, najmanj 5 lir. — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. Če je navedeno posebno geslo, pošljite ponudbe ali odgovore v zaprtem ovitku, na katerem je navedeno geslo.

Edini pooblaščenec za nabiranje oglasov za naš list v tržaški občini, starih pokrajinah Italije in v Jugoslaviji je Publicità G. Cehovin, Trst, viale XX Settembre 65, tel. 83—34.

17-letno dekle poštenih staršev bi vstopilo v službo pri kakem kmetu za lažja opravila. Naslov pove uprava in poduprava.

Pohištvo nudi širom naše dežele znana industrija pohištva Štefan Gomišček, Šolkan 280. Tu je velika izbira oprave iz trdega lesa po najnižjih cenah. Ne zamudite prilike!

Vsakovrstni darovi za birmo po nizkih cenah. Kupujemo rabljeno zlato in srebro po najboljši ceni. »Moderna zlatarna«, Corso Verdi 13, Gorica, (nasproti novega zelenjadnega trga).

Gramofone, gramofonske plošče (tudi slovenske), fotografske potrebščine na drobno in debelo dobite v knjigarni *Wokulat*, Gorica, Corso Vitt. Eman. III. št. 7.

Zdravilne posebnosti. Lekarna G. Castellano, last F. Bolaffio, Trst, via Belli, vogal via dell'Istria 7, tel. 64—85.

Novo hišo z dvema stanovanjema in vrtom, ob državni cesti, prodam radi selitve. Matija Hladnik, Slejkoti 107 — Šturje pri Ajdovščini.

Čevljarji! Ponuja se 16-letni vajenec, ki se hoče izučiti v čevljarški obrti. Gre v mesto ali na deželo. — Rafael Bogataj, Iasne — Ottales, p. Circhina.

Iščem hlapca za kmečka opravila. — Trst, via Commerciale 80.

Vipavska vina namizna in sortirana: pinela, rizling, burgundec, silvanec, zelen iz kleti Kmetijskega društva v Vipavi točijo: hotel Šapla, Šturje in hotel Garzarolli — Postojna.

Čevljarstva vajenca sprejemem takoj. — Anton Hreščak, Košana, (Cossana di sotto — Trieste.)

Ker se preselim s trgovino, prodajam vse predmete po znižanih cenah. — Jakob Šuligoj, urar in zlatar, Gorica, via Carducci 19.

Dražba: 14. julija ob 9. uri bo na sodnji v Gorici dražba hiše št. 36 na Lokvah, last Gašperja Grudna. Hiša s 600 m zemljišča je na lepem mestu in ima 6 prostorov, med tem 3 sobe za vsakoletne letoviščarje.

Pnevmatike, dvokolesa in vse elektromehanične potrebščine dobite ceneje kot v mestu v Sežani št. 30.

Prodam lepo hišo z vrtom, hlevom, njivami sorodnikom, prijateljem in znancem za izkazano venske Konjice, Neža Mihellag.

Posestva, vile, hiše, trgovine, gostilne itd. prodaja posredovalnica Ivan Godina, Maribor, Tattenbachova ul. 19/I.

Polirja, tehničnega vodjo, ki se razume na izdelavo opeke s strojnim obratom išče večja opekarna v Ljubljani. Naslov pove uprava lista.

Nov kmečki voz 25 q prodam po prav nizki ceni. — Peter Boškin, Št. Peter pri Gorici.

Izvežbana prodajalka za večjo manufakturno trgovino na deželi se išče. — Ponudbe pošljite na podupravo v Trstu, pod geslom »Manufakturstinja«.

Muhe v hiši in hlevu se najceneje pokončujejo z »Miafonino berlese«. Prodaja Just Ušaj v Gorici.

Kapljice Minerva za želodec. (česniakov izvleček in druge zdravilne rastline) so najboljšo sredstvo proti slabemu prebavljanju, napetosti, bolečinam in krču v želodecu. Služijo tudi pri zastaranem kašlju, težki sapi ali naduhi in poapnenju žil. — Cibejeva lekarna v Trstu, Piazza S. Francesco.

Šivilja brez dela išče službe kot prodajalka v manjši trgovini, pekarni ali tobakarni. Šla bi tudi za služkinjo k boljši družini kamorkoli. Naslov je pri upravi.

Ker se preselim, prodam čevljarstvo delavnico z dvema šivalnima strojema na zelo prometnem kraju. — Naslov je pri upravi.

Izvežban trgovski pomočnik z znanjem knjigovodstva in šoferskim patentom, vojaščinu prost, išče službe. Vzame tudi trgovino v najem. Naslov povesta uprava in poduprava.

Hiša z lepim, velikim vrtom in nekaj zemljišča v Malem Otoku pri Postojni se ugodno proda. Pojasnila daje Anton Žele — S. Pietro del Carso.

Učenca za mlekarstvo sprejemem. Fr. Winkler — Postojna, Grotte.

Električni motor 5 HP, interuptor ter brusilni stroj se proda po zelo nizki ceni. Brezigar, Gorica, Piazza Vittoria 17.

Izvežbana prodajalka za trgovino z mešanim blagom na deželi se išče. — Naslov je pri upravi.

OBČNI ZBOR

Kmečke posojilnice v Kostanjevici na Krasi se bo vršil dne 27. julija 1930, ob 4. uri pop. v posojilniški sobi s sledečim dnevnim redom: 1. odobritev računov za l. 1929., 2. volitev načelstva in nadzorstva, 3. slučajnosti. — Če bi občni zbor ob določeni uri ne bil sklepčen, se bo vršil pol ure pozneje drugi občni zbor ob vsakem številu članov.

Z žalostnim srcem naznanjamo, da je po kratki bolezni umrl dne 29. junija t. l. naš dragi oče, brat in stric

JURIJ ŠULIGOJ,
posestnik.

Družina se zahvaljuje ob tej priliki posebno č. g. župniku Semiču in č. g. kuratu Širaju za spremstvo pri pogrebu. Bog plačaj tudi vsem sorodnikom prijateljem in znancem za izkazano sočutje in za udeležbo pri pogrebu.

Lazne — Lokve, 1. julija 1930.

Družina Šuligoj.

ŠIRITE „NOVI LIST“!

Odgovorni urednik dr. Engelbert Besodnjak
Tiskarna Katoliške tiskarne v Gorici,
Biva Piazzetta št. 18